

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

12 / 2016 / ročník XXVI / 25 Kč

Jakub Vágner

Jsem ještě málo ponořený

8 Za betlémy do Betléma

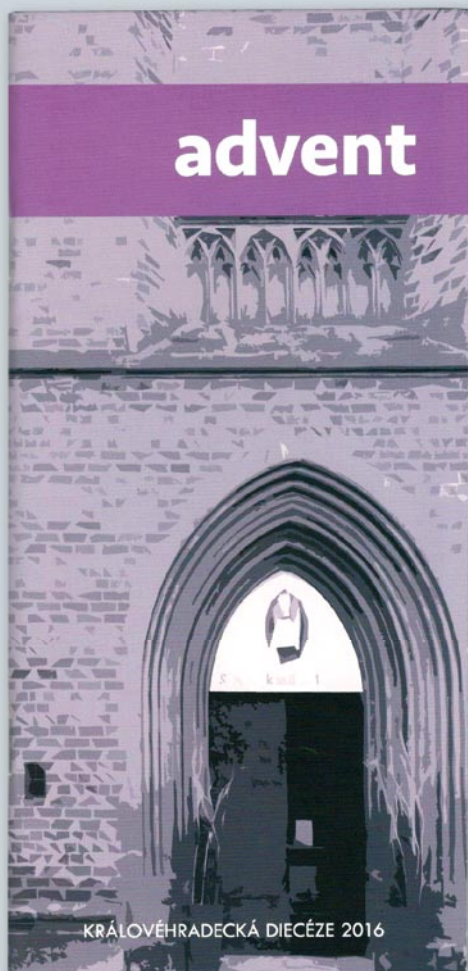
17 Zbroj Boží

14 Hliněný slavík opět zpívá

24 Alois Jirásek by se možná divil

Advent 2016

soubor meditací na každý den

V této knížce najdete soubor meditací kněží a jáhnů královéhradecké diecéze na každý den adventu. Nabízíme vám průvodce, který může dát vaši adventní přípravě řád, být každodenní připomínkou toho, jak potřebné je využít tuto dobu k obrácení.

Brožuru můžete získat ve farnostech, k dostání je také v královéhradeckém knihkupectví U katedrály na Velkém náměstí.

Objednávky

Objednání je možné za 21 Kč + poštovné u p. Michala Šafranka, safranko@bihk.cz, tel. 734 435 219.

Raduj se, neplodná, která jsi nerodila, propukni v jásot, vesel se, která jsi nezkusila porodní křeče, neboť více synů má osamělá než ta, která se vdala – praví Hospodin. Rozšiř prostor svého stanu, roztáhni své plachty bez obav, prodluž své provazy, své kolíky pevně zaraz! Napravo i nalevo se rozšíříš, tvé potomstvo dostane dědictvím národy, které osídlí pustá města. Neboj se, neboť se nemusíš hanbit, nestyď se, neboť se nemusíš rdít, vždyť zapomeš na hanbu svého mládí a již nevzpomeš na potupu svého vdovství. Tvým manželem bude tvůj stvořitel, Hospodin zástupů je jeho jméno; tvým vykupitelem je Svatý Izraele, nazývá se: Bůh celé země. Ano, jak opuštěnou ženu, sklíčenou na duchu, povolal tě Hospodin. Může být zavržena manželka z mládí? – praví tvůj Bůh. Na maličkou chvíli jsem tě opustil, avšak s velkým slitováním se tě znovu ujmou. Ve výbuchu hněvu jsem skryl na chvíli před tebou svou tvář; ve věčné lásce se však nad tebou slituji – praví Hospodin, tvůj vykupitel. Chci jednat jako za dnů Noemových: tehdy jsem přísahal, že již nezaleji Noemovou potopou zemi, nyní přísahám, že se již na tebe nerozhněvám, nebudu ti hrozit. I kdyby hory ustoupily a pahorky kolísaly, má láska od tebe neustoupí, nezakolísá moje smlouva, která dává pokoj – praví Hospodin, který tě miluje. (Iz 54, 1–10)

„I kdyby hory ustoupily a pahorky kolísaly, má láska od tebe neustoupí.“

Těmito slovy, jak je čteme v dnešním 1. čtení, nás Pán povzbuzuje nejen k víře, ale také důvěře v jeho příslibení. Promlouvá k nám skrze proroka Izaiáše, který bývá označován knížetem mezi proroky, ponechme nyní stranou, že tuto kapitolu už napsal Izaiáš osobně, ale někdo z jeho prorocké školy.

Doba adventní nás vybízí k zvnitřnění našeho duchovního života. Připomíná nám očekávání příchodu Ježíše Krista, to, které se již naplnilo před dvěma tisíci lety, ale i jeho druhý příchod – parusii, ke které dojde na konci věků. O čem máme rozjímat v době adventní je vyjádřeno v Nicejsko – cařihradském vyznání víry, které se modlíme každou neděli a o každé slavnosti při mši svaté: „*Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem... A znovu přijde ve slávě soudit živé i mrtvé...*“

V adventu by měla být posílena naše víra, ale také důvěra v tato Boží příslibení. Důvěra má ještě hlubší rozměr, protože se dotýká i naší naděje a lásky, důvěra znamená vědomí toho, že se na tato slova můžeme spolehnout. Kéž se tedy prohloubí naše láska k Bohu i bližnímu: „*Byl jsem hladový a dali jste mi najíst...*“ (Mt 25,31n)

Aby se nám to vskutku dařilo, a nejen v době adventní, nechme na sebe působit Boží slovo dnešního čtení: „*I kdyby hory ustoupily a pahorky kolísaly, má láska od tebe neustoupí.*“

Bohumil Šitavanc)

Omluva: Redakce brožury ADVENT 2016 se omlouvá za chybné uvedení jména autora článku. Autorem letošní meditace na čtvrték po 3. neděli adventní je P. Bohumil Šitavanc. Nesprávně zůstalo jméno autora z loňské publikace P. Arnošta Jílka. Oběma kněžím se omlouváme.

(Z obsahu čísla

- 4 **rozhovor**
Jakub Vágner
- 8 **reportáž**
Za betlémy do Betléma
- 10 **jak to vidím já**
Smysl Vánoc nespočívá
v dramatickém porodu Marie
David Bouma
- 12 **za biskupskou fortnou**
Divím se, že mi ještě
necuká rameno
P. Pavel Dokládál
- 14 **Vánoce**
Hliněný slavík opět zpívá
- 16 **na kus řeči s bohoslovci**
- 17 **liturgie**
Zbroj Boží
Radek Martínek
- 20 **reportáž**
Charitní domov Mendryka
- 22 **komentář**
Obdělávejte a chraňte
zahradu světa
Pavel Starý
- 24 **IKD – informace**
královéhradecké diecéze
- 33 **Papežská misijní díla**
- 35 Charitní listy
- 39 **Bertík**

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává: Biskupství královéhradecké, Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové. Adresa redakce: Tiskové oddělení, Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové, tel.: 495 063 422, e-mail: adalbert@bihk.cz.

Sazba: Pep-in, s.r.o. Tisk: Garamon s. r. o. Hradec Králové.

Cena: 25 Kč. Roční předplatné: 275 Kč. Bankovní spojení: Raiffeisenbank, a. s., Hradec Králové, č. ú. 1016004393/5500, variabilní symbol 551, specifickým symbolem je evidenční číslo čtenáře (viz adresní štítek).

Foto František Hloušek

Adventní slovo úvodem

Bratři a sestry v Kristu, milí čtenáři,

s letošním Adventem uzavíráme svaté brány, jimiž jsme vcházeli do chrámů v roce Božího Milosrdenství. Toto jubileum vyhlášené papežem Františkem však dostane v našem životě pravý smysl tehdy, pokud nám jeho duchovní bohatství zůstane v srdcích i dál. Svatý otec po celý rok stavěl do popředí zejména Svátost smíření, skrze kterou je každý člověk, ať je sebevětší hříšník, zván přímo k milosrdnému Kristu – aby se s ním setkal, už na tomto světě bezprostředně zakusil odpuštění hříchů a dotyk věčnosti.

Pokud si tedy máme z končícího Svatého roku Milosrdenství odnést jediný odkaz, pak je to právě vědomí, že Pán nás skrze Svátost smíření nikdy nepřestává volat, abychom odložili zlo a vrátili se k Němu jako děti ke svému otci. Boží Milosrdenství je nám tedy v nejštědřejší míře dostupné už tady, v časném světě, a to zejména v této svátosti. Se stejnou výzvou se na nás Pán obrací každým rokem právě v Adventu. Ten je nejenom obdobím přípravy na svátky Kristova narození, ale i na Jeho druhý, slavný příchod, na osobní setkání s Ním na konci času. Advent je tedy časem Božího Milosrdenství, kdy nám Pán znovu intenzivně připomíná, že nám zdarma nabízí Milost odpuštění hříchů, potažmo život věčný. A jak s oblibou říkává papež František: je jen na člověku, zda tuto nikdy nekončící nabídku přijme, Bůh ji nikdy nebere zpátky.

Ze srdce Vám přeji, aby pro Vás byl letošní Advent časem Milosti, a věřím, že k tomu přispěje i soubor zamyšlení kněží a jáhnů královéhradecké diecéze. Za příspěvky jim touto cestou srdečně děkuji.

Všem Vám žehnám od katedrály Svatého Ducha a svěřuji Vás pod mateřskou ochranu Panny Marie!

Váš biskup + Jan)

Jsem ještě málo ponořený

Na jeho příkladu lze dokázat, že i v dnešní multimediální době je možné zažít dobrodružný a romantický život, zkrátka, plnit si sny. Asi by to chtěl každý z nás. Kdo najde odvahu vzepřít se zajetým kolejím a sám v sobě dostatek víry, tomu se to opravdu může podařit. Stejně jako **Jakubovi Vágnerovi**. Překvapil všechny a možná i sám sebe. Mnozí mu úspěch nepřejí a závidí. Lidské vyzrálosti a moudrosti, ke kterým i přes svoje mládí již došel, si však ani nepovšimnou...

77 Procestoval jste kus světa. Viděl krásnou přírodu, poznal jste mnoho národů i „primitivní kultury“. Sáh-nul jste si na bohatství i lidskou bídu. Přivedlo vás to k nějakému poznání, k nějaké životní filosofii?

Svým cestováním do nejrůznějších koutů tohoto světa jsem získal velké bohatství. Mám na mysli duševní bohatství, získané poznáním rozličných kultur mnoha národů. Slovo primitivní, je naprosto nepřesné a nevystihující podstatu národů, které žijí v souladu s přírodou. To, že chodí téměř nuzí, ještě neznamená, že jsou primitivní. Každé moje setkání s nimi považuji za svoje velké štěstí a stále se od nich mám co učit, protože jejich kultura je úplně jiná a absolutně se liší od té naší. Došel jsem díky tomu, co jsem měl možnost už vidět, k názoru, že nám ostatním, včetně mě, chybí dostatek pokory. Nemáme si vůbec, v porovnání s nimi, na co stěžovat. Pravda je taková, že ani nejubožejší český bezdomovec nemá tušení, jak opravdová chudoba vypadá. A je směšné, že si vůbec někdo stěžuje na to, že musí třeba u lékaře zaplatit pár desítek korun. Žijeme si v neskutečném blahobytu a míru. A považujeme to za samozřejmé. Měli bychom si vážit, v jaké nádherné a klidné zemi žijeme. U nás lidé neumírají na ulici. Česká republika je v tomto směru ráj na Zemi.

77 Jste věřící člověk?

Jsem pokřtěný a byl jsem vedený k víře. Na svých cestách jsem viděl mnoho špatností, že jsem víru v jednom období mého života ztratil. Ptal jsem se, jak je možné, že Bůh dopustí tolik zla na světě. Znovu jsem našel svoji víru nedávno. Prosil jsem několikrát Boha o pomoc ve věcech, kdy jsem si sám nedokázal poradit. A byl jsem vyslyšen. Je to tak živá zkušenost, že moje dnešní víra, je mnohem hlubší, než dříve, kdy mně byla víra jen předávaná okolím. Pokud má člověk otevřené srdce a naslouchá, Bůh oplácí takovou důvěru svoji blízkostí. Přesto všechno se přiznám, že některé Boží skutky nechápu. Zřejmě jsem ještě málo ponořený.

77 Vytahujete z vody obry, svět vás obdivuje. Vytáhnul jste však z vody i starou botu?

Mnohokrát jsem z vody vytáhnul věci, které jsem vytáhnout nechtěl. Od igelitových pytlů počínaje až botou konče. Mezi rybáři se občas dělají legrácky, takže i mně jednou, když jsem u vody usnul, přivázali na vlasec kbelík na uklízení a odvezli ho sto metrů od břehu. To byl boj! I obyčejná igelitka se totiž ve vodě chová jako ryba. Jednou na Moravě jsem viděl ve vodě plavat spolu dvě boty gumovky a vypadalo to tak, jako když jsou to nohy utopeného člověka. Naštěstí to byly opravdu jen gumáky. Bohužel, ne všude plavou jen kapři a plotice. V Kongu jsem viděl ve vodě i lidská těla...

77 Pro mnohé děti jste se stal vzorem, až ikonou. Jak to vnímáte?

Momentálně je to pro mě životní poslání a náplň mého života. Přestože jsem natáčel dokumenty pro největší světové televizní společnosti, tak přednášky pro desetitisíce dětí jsou to nejdůležitější, co má dlouhodobý smysl. Potkávám děti na akcích, když jim je pět, deset, patnáct let. Pamatuji si některé, dnes už velké chlapy, když za mnou chodili už jako malí. Uvědomuji si, že vytvářím a ovlivňuji obrovskou masu lidí, kteří vyznávají určité hodnoty, kteří je snad ponesou i dále a že z nich možná jednou budou ti, kteří budou mít možnost ovlivňovat v naší společnosti nejen to, co se děje u vody, v naší přírodě, ale v celé naší zemi. Nikdy nevíte, kdo z nich bude prezidentem nebo kardinálem, předním politikem či významným podnikatelem. Ovlivňuji názor mladé generace a možná tím i trochu budoucnost této země. Představa, že tady jednou po mě něco zůstane, že moje myšlenky ponesou snad dál i další generace, tak to je to, co mě plně uspokojuje.

77 Vzpomněl jste si třeba na otce, který vám radil být něčím úplně jiným?

Táta dělal to nejlepší, co mohl jako otec tenkrát dělat. Je třeba si uvědomit, že v době, kdy jsem se rozhodl pro svůj životní styl a povolání, tak to byl obor, který neexistoval. Nemohl jsem jít v něčích šlépějích, neměl jsem se od koho naučit co

a jak. Nedivím se, že mně moje rozhodnutí neschvaloval, a to dost radikálním způsobem. Jednoduše, měl o mě strach, abych neskončil někde pod mostem. Neměl důvod věřit, že se mi podaří realizovat můj klukovský sen. Dívám-li se zpětně na svůj život, bylo to opravdu šílené. Táta se mě snažil jen chránit. Když mně po mém odchodu z Konzervatoře oznámil, že se tedy musím začít žít sám, chtěl jsem to dokázat nejen pro sebe, ale i pro něho. Měl jsem obrovskou vůli a stálo mě to mnohá sebezapření. Ale dokázal jsem to. Dnes jsme s tátou nejlepší kamarádi. Fandí mně a podporuje mě.

77 Vezmete tátu občas na ryby?

Naposledy před dvěma lety. Do té doby jsme spolu možná dvacet let u vody nebyli. Moc jsem se tedy na společný lov těšil. Nechtěl jsem nechat nic náhodě a připravil jsem vše jako nikdy před tím. Vydali jsme se na dvoudenní lov, na sumce, aby táta pochopil, o čem moje vášeň je. Česká divočina, spali jsme v lodi pod otevřeným nebem. První den a noc žádný úlovek. Byl jsem z toho nešťastný. Až druhý den zabrali stoosmdesáticentimetrový sumci. A já v tom nechal tátu „vykoupat“. Musel si toho svého ulovit sám. A když už jsme ho pak táhli po vodě, třepaly se mu nohy, byl úplně vyčerpaný, ale řekl mně, že teď už chápe, proč to dělám. Chytil jsem za svůj život stovky sumců a další mnohem větší ryby, ale tohle chytání s tátou mělo a má pro mě velký význam.

77 V poslední době se šíří různé zprávy o vaší neférovosti ohledně rybářských pravidel. Proč?

Budu naprosto upřímný. Daří se mně, plním si své rybářské sny, realizuji krásné projekty, mám práci, která mě naplňuje a baví, navíc i živí, mám po mém boku krásnou ženu... Přesto, že se chovám ke všem lidem, které potkám s respektem a slušně, tak někteří z nich nedokáží můj úspěch ustát. Já jsem nezačal chytat ryby pro to, abych byl slavný. Ryby jsem začal chytat proto, abych byl šťastný! Vše, co díky mému úspěchu přišlo, to je vlastně nadhodnota, vedlejší produkt toho, že dokážu být a jsem s rybami šťastný. Na tom se

Na hady si ale dáváme při natáčení Rybích legend velký pozor

nic od mých klukovských let nezměnilo. Ti, kteří se do mě naváží a jsou zlí, mají pravděpodobně nějaký osobní problém. Já se třeba skrze svou pracovní vytíženost vůbec nemám čas zabývat druhými lidmi, takže těch lidí je mi akorát líto. Svým jednáním nic pozitivního nebudují, jen se snaží pomluvit, škodit a poškodit. Čím více oni zesílí negativitu vůči mně, tím více já budu pracovat a snažit se dělat dobré věci. Je to jediná správná cesta. Sice delší, než jen tak na někoho plivnout špinu, ale jediná.

77 Kdy jste poprvé chytil a pustil?

Než jsem poprvé chytil a pustil, hodně jsem chytil a zabil. Opravdu hodně. Jenže v jednu chvíli, ještě hodně mladý, jsem si uvědomil, že je to špatně. Musel jsem se přenést přes to, že ulovenou rybu musím přinést – jako správný lovec – domů, kde se pochlubím. Zřejmě jsem jich asi přinesl už tolik, že to lidi kolem přestalo zajímat a překvapovat. Tu zásadní chvíli změny myšlení si přesně vybavuji. Chytil jsem štika a uvědomil si, že pokud ji zabiju, tak nejen, že ji už nikdy nikdo neuvidí, ale ani já už nikdy neuvidím tu „svoji“ štika z pod jezu, o které vím a na kterou jsem líčil. Pokud ji zabiju, bude to uzavřená kapitola, jez pro mě ztratí kouzlo. Ale pokud ji pustím, můžu ji třeba za pět let chytnout

znovu a daleko větší. Dnes si vezmu rybu opravdu velmi výjimečně. Rybář si má vzít rybu, když ji chce. Ale není správné úlovky přepočítávat, kolik benzínu za ní projezdil, kolik ho stála. Ať si rybu vezme, když s ní nakrmí rodinu. Jen ten kalkul je špatný.

77 Šlo vám v divočině opravdu doslova o holý život?

Mnohokrát. Zdravotně i při setkání s lidmi. Několikrát jsem si řekl, že tohle je opravdu špatná situace. Třeba při střetu s dětskou armádou, nebo když se nám v Kongu potopila loď. Každoročně zažívám jednu či dvě situace, která je už hrubě „za čárou“. Na hraně se pohybuju se svým týmem stále.

77 Co považujete za svůj dosavadní největší úspěch?

Moji práci, která mě živí a zároveň dělá šťastným.

77 A co za největší prohru nebo promarněnou šanci?

Takhle to nevnímám. Mám vlastní zkušenost, že pokud si člověk vytýčí cíl, který není mimo realitu a jde za ním důsledně, obětuje mu vše, tak ho jednou dosáhne. Ale jen pokud dře víc, než všichni ostatní. Určitě se mu jeho snaha vyplatí, i když to nemusí být na sto procent. Ta cesta však může trvat celý život.

77 Kde je hranice mezi rybařením jako koníčkem a rybařením jako byznysem a showbyznysem?

Je to přesně ten moment, když přijdete k vodě a ptáte se ostatních, co máte udělat. Jednoduše jste ztratil kontakt s vodou. Do tohoto bodu se doufám nikdy nedostanu. Dělán byznys v rybaření jen z důvodu, abych z rybaření nemusel chodit pro obživu do jiného oboru. Ta hranice je opravdu velmi tenká, pokud ji neuhlídáte, přestane být rybářský život vyvážený. Ostatně, stejně je to v životě samotném. Myslím, že se mně to prozatím daří. Nerad bych přišel o tu vášeň, pro kterou jsem to vše začal dělat.

77 Choval jste akvarijní rybičky?

Choval. Měl jsem plná akvária, tři a půl tisíce litrů vody, a přivydělával si tak na rybářské náčiní. Akvaristika je časově strašně náročná, ale já jsem měl akvária místo televize. Moc rád na ten čas vzpomínám.

77 Nedávno jste si obhlédli rybníky královéhradecké diecéze. Co o nich soudíte?

Máte nádherné lesy, nádherné prostředí, stejně jako celá Česká republika, jejíž přírodní krásy nám může závidět celá Evropa, ne-li celý svět. Bohužel musím ale konstatovat, že se bývalí majitelé diecézních rybníků chovali k těmto vodám velmi nezodpovědně. Z některých dělali tzv. „dojnou krávu“ a zpětně do nich vůbec neinvestovali. Rybník chátrá tak, že to není na první pohled moc vidět. Je málo lidí, kteří to dokáží poznat. Dostat zdevastovaný rybník zpět do formy stojí velké peníze. Není to ale v tomto případě ztracená věc. Bude to stát mnoho úsilí, ale věřím, že se většinu z nich podaří jejich původní kondici vrátit.

77 Vybudoval jste si v naší diecézi svoji základnu. Co plánujete do budoucnosti?

Byly to tři roky velmi intenzivní práce. Vyčistili jsme rybník, obnovili ostrovy na něm, vyčistili lesní přítoky. Na diecézních vodách bych se rád věnoval stejné věci. Jak už jsem naznačil, pokud se s vedením diecéze domluvíme na spolupráci, čeká mě nejdříve strašně moc práce na obnově těchto rybníků. Především bych chtěl ale pracovat s mládeží.

77 Média vás prezentují jako ideálního mladého muže. Jak se vidíte sám?

Snažím se žít správně a naplňovat své sny. Dnes si můžu dovolit věci, o kterých jsem dřív jen tajně snil. Chci si uchovat radost ze života, abych ji mohl dávat lidem okolo sebe. Počítač a další všemožnou techniku potřebuji k práci, ale ke svému životu potřebuji přírodu. Přál bych si předávat plnohodnotně tenhle pocit jednou i svým dětem.

Pavel J. Sršeň

☛ Zahajovací průvod z Mistrovství světa juniorů v kaprařině v Kutné Hoře

☛ Přírodní požáry vidí naše civilizace jako katastrofu, oheň však život bere, ale i dává

☛ Sumec je král našich vod, díky němu jsem získal vášeň pro velké ryby

Za betlémy do Betléma

Jako babky zachumlané do vlněných šátků vypadají roubenky hlineckého Betléma, když jim sníh nasadí bílé čepice. Vydali jsme se tam v době, kdy „adventu již nakrátku a blízko, blizoučko Štědrý den“ do kraje pod Železnými horami. Památkovou rezervaci lidové architektury zvanou Betlém najdete v srdci města, na pravém břehu řeky Chrudimky.

Čtvrť vznikala od druhé poloviny 18. století, kdy se tam začali usazovat drobní řemeslníci. Roubené domky si stavěli jeden vedle druhého tak, že stěží zůstal kousek místa na malou předzahrádku. Převažujícím řemeslem bylo v té době hrnčířství, ostatně od hrnčířské hlíny má město své jméno Hlinsko. Na konci 19. století převládlo tkalcovství, ale na Betlémě bydleli a pracovali krejčí, kožešníci, hračkaři, sedláři, ševci, ale také třeba výrobce hudebních nástrojů, sedlár nebo porodní bába. Zejména v první třetině 20. století se čtvrť stala domovem rodin továrních dělníků. Svůj původní urbanistický ráz si jako zážrakem uchovala až do 80. let minulého století. V roce 1987 se díky snaze pracovníků památkové péče a nemnoha nadšenců podařilo prosadit záchranu alespoň části objektů. O dva roky později se Betlém stal součástí Souboru lidových staveb Vysočina. Jeho vedoucí PhDr. Ilona Vojancová mě doprovodila za nejkrásnějšími, ale také nejzajímavějšími betlémy, které tam každoročně vystavují.

Unikát Rudolfa Frinty

Frintův mechanický betlém přivádí do hlinecké památkové rezervace rok co rok řadu nadšených návštěvníků. Pro mnohé z nich, zvláště děti, je symbolem pravých lidových Vánoc. Pohybující se figurky, starodávný zvuk, který betlém vydává, je to, bez čeho si svátky neumějí představit. Jeho tvůrce Rudolf Frinta se narodil v roce 1903 v Novém Městě nad Metují. Vyučil se ševcovskému řemeslu a u verpánku proseděl celý život. Protože ale s oblibou vyřezával ze dřeva, rozhodl

se vytvořit pro potěšení své rodiny a nejblíže přátel klasický betlém. Začal v roce 1955 a práci na impozantním díle se věnoval prakticky do konce života. V jednotlivých výjevech zobrazil tradiční řemesla tak, jak si je pamatoval ze svého dětství a mládí. Podle slov jeho manželky a dcer vytvořil také postavy, mající předobraz v typických novoměstských figurkách. Dobře je znal, však ve městě s malebným náměstím prožil celý život.

A právě novoměstské náměstí s kostelem a zámek tvoří nejvyšší patro Frintova mechanického betlému. V nižších patrech vidíme řemesla typická pro život města v letech minulých a úplně dole, v nejspodnějším patře je betlémský výjev, jesličky a Svatá rodina. Podíváme-li se pozorněji, vidíme, že v podloubí renesančních a barokních domů se prochází místní honorače: pan advokát s aktovkou, novoměstské paničky, ale přehlédnout nelze ani třeba kominíka. Potom jsou tady výjevy z nejrušnějších dílen. Ševcovské, Rudolfovi Frintovi tak důvěrně známé, je tady tkadlec, pekař, kovář a šindelář. Řezník honí prase, kterému mu úspěšně uniká před porážkou. Vedle pastýřský výjev. Pasáček vyhrává svým ovečkám, trkající se kozlové asi

svádějí souboj o vůdčí postavení ve stádu, kterému pastýř vyhrává. Pak tady máme hospodáře, který asi dostal od paní mámy za úkol setřást jablka na povídla nebo nějakou dobrotu a nedaří se mu to, takže stále usilovně klepe jabloni a vždy zakloní hlavu, aby se podíval, jestli nějaká jablíčka padají nebo ne. A je tady pasačka ženoucí hejno hus, které pokyvují hlavami a uštípují trávu. Ve spodním patře v blízkosti jesliček a Ježíška vyhrává typický vesnický šraml: housle, harmonika, trombón a další nástroje, které nesměly ve vesnické kapele chybět. Kolem Ježíška se pohybují darovníci. Babka s holí nese mouku, ženuška chvátá s poduškou pro novorozeného, muž v nůši přináší housky a jablíčka. A jsou tady i muži štípající dřevo nebo babička pletoucí Ježíškovi hřejivý kabátek.

Když jsem se zajímala o stav, v jakém Soubor lidových staveb Vysočina Frintův mechanický betlém získal, ujistila mě jeho vedoucí Ilona Vojancová, že v poměrně dobrém. „*My jsme si velmi považovali toho, že nás rodina Rudolfa Frinty oslovila. Že si jako zařízení, kterému chtějí jeho celoživotní dílo předat, vybrali právě nás. Oni měli betlém doma v kuchyni. Podle slov dcer tvůrce se právě tam v čase vánočním scházeli známí a novoměstští obyvatelé, aby se betlémem potěšili. Oni ale díky poměrně rozměrnému dílu měli každoročně paralyzovaný chod sváteční domácnosti. Bylo zřejmé, že do budoucna to už nebude únosné. My jsme betlém s velkou radostí získali do našich sbírek. Postupně jsme ho opravili a upravili tak, aby tu rok co rok se opakující vánoční zátěž unesl. Systém, který betlém pohání, je sice důmyslný, ale*

vznikal na koleně a ze součástek, které byly pro pana Frintu dostupné. Hlavní pohon obstarával motorek, který v autě poháněl stěrač, to už jsme museli obměnit. Další součástky si pan Frinta sám zhotovoval doma, třeba vyřezával soukolí. A převody získal z pračky a dalších domácích spotřebičů. Pro naše údržbáře je často velkým oříškem jak nahradit zařízení, které dosloužilo, když adekvátní náhrada se už dnes sehnat nedá. Takže je to do jisté míry i ukázka české lidové tvořivosti a vynalézavého kutilství. Frintův mechanický betlém je pocta všem šikovným řemeslníkům a sám Rudolf Frinta byl jeden z nich“.

Pašijový z Příbyslavi

Jedním z nejmladších betlémů, který má Soubor lidových staveb Vysočina ve svém vlastnictví, je betlém z Příbyslavi, který jeho tvůrci nazývají pašijový. Je výjimečný tím, že v nejvyšším patře zobrazuje konec života Ježíše Krista, proto pašijový. Betlém vyřezal Jaroslav Schuster se svým synem Hynkem. Oba žili v té době v Příbyslavi a vznik betléma odstartovala nevinná návštěva výstavy třešťských betlémů. V čase vánočním si udělali výlet do Třeště, aby si prohlédli vyhlášené betlémy, a když jeli domů, řekli si, že to také zkusí. Že vyřezou rodinný betlém. Vyzbrojili se teoreticky, získali materiál a začali vyřezávat. Úplně první figurkou, do které se pustili, byl slon se zlatými nosítky na zádech. (V této souvislosti není bez zajímavosti, že mnozí řezbáři, snad z určité pověřivosti, začínají většinou postavou svatého Josefa.) K imponantnímu slonovi začaly přibývat další figurky a v prvním roce, psala se 80. léta 20. století, vyřezali první patro, kde jsou výjevy z české vesnice. Na jedné straně vidíme kovárnu, na druhé mlýn i s mlecím složením a obytnou světnicí, vyřezali i figurky darovníků, typických pro českou vesnici. Ale je tady i exotické zákoutí. U chlěva, který má slaměnou střechu z došků, stojí Tři králové, velbloud, zmíněný slon a krásně osedlaný kůň, takže výjevy z české vesnice se prolínají s příchodem tří mudrců z Východu. A když se jim tak dařilo, řekli si, že vyřezou i patro druhé, kde chtěli zobrazit výjevy z dětství Jaroslava Schustera, jak si je pamatoval nebo co

vyčetl o nejrůznějších řemeslech. Jejich záměrem bylo výjevy v domečcích s krásnými barokními štíty dovést až k detailu. Takže vidíme kupecký krám, a v něm je krásný zásobník na kávu, stará kasa i náznak dobových reklam. Vedle je dílna truhláře včetně jeho psa. Stará škola, kde pan učitel zrovna vyučuje, nechybí rákoska, globus a učební pomůcky. Své místo mají dílna pekaře a tkalce, postavy muzikantů nebo obecního policajta. To byla druhá fáze vzniku betléma a poslední, podle které má betlém název pašijový, to jsou výjevy z posledních dnů života Ježíše Krista. V samotném středu vidíme Poslední večeři a potom celou pouť až k Ukřižování na Golgotě. Vidíme soud, Pilátu, jak si myje ruce, Ježíšovu cestu až po výjev Jeho snímání z kříže.

Že se mlýn s typickým českým mlecím složením nápadně podobá mlýnu na Veselem kopci, nelze přehlédnout. Tvůrci sami se netají tím, že si tam často zajížděli pro inspiraci, aby mlýn v jejich betlému byl co nejvěrnější. A ten veselokopecký jim připadal až pohádkový. Všechny figurky a výjevy v nejnižším patře jsou umístěné v mechu, což je pro lidové betlémy typické. Betlémáři mech využívali pro dokonalou iluzi, pro dotvoření prostředí. „Když jsme betlém od Schusterů odváželi, tak i s přesným doporučením jaký mech a jaká zeleň se má pro jeho instalaci používat“, vzpomíná dr. Vojancová. „Chodíme na něj v předvánočním čase do lesa, abychom drželi tu podobu, jakou si autoři představovali. Využíváme také stále zelené větvičky, zimostřáz, barvínek, jedlové větvičky“.

Nejčastější materiál k výrobě betlémů je tradičně dřevo, vyřezávané betlémy zná snad každý. Škála materiálů je ale nepoměrně bohatší. Objevují se betlémy

z těsta chlebového, kynutého, z keramiky, hlíny, ale také z papíru a v posledních letech slaměné. František Poříz z Horního Studence věnoval do hlinecké expozice betlém z doby, kdy se ty slaměné teprve učil. Nejlépe je to vidět na velbloudovi, se kterým prý měl velké problémy. Nakonec se mu ale podařilo jednohrbého velblouda vyrobit a další vznikaly s nepoměrně větší bravurou a jistotou. Nejstarší exponát pochází z druhé poloviny 19. století, je to betlém kralický, sestavený z figurek, které vznikaly v řezbářské škole v Králíkách pod Horou Matky Boží. Říká se mu skříňkový, protože postavičky jsou ve vitrině, jejíž přední strana je prosklená. Scenérie betlémské krajiny je vytvořená z papírové maše a figurky jsou na ni přilepené.

Jestli jste dočetli až sem a máte pocit, že vám dlužíme jedno vysvětlení, tady je. Když památkáři pátrali po tom, proč shluk roubených chaloupek uprostřed Hlinska získal název Betlém, setkali se s teorií, že k sobě se tulící domečky s malými okénky svítícími do tmy prý lidem připomínaly betlémskou scenérii, výjevy z lidových betlémů. A proto se čtvrti, která je od roku 1995 památkovou rezervací lidové architektury, začalo říkat Betlém s velkým B.

O tom, jak je to výstižné, se můžete přesvědčit při návštěvě tradiční vánoční expozice, která tam začíná 13. prosince letošního a potrvá do 8. ledna příštího roku. Ve všech roubených objektech najdete nejrozdílnější lidové betlémy, včetně unikátního mechanického betléma Rudolfa Frinty. Dozvíte se, jak vypadala oslava Štědrého večera před více než sto lety. Prohlédnout si můžete dílny a obydlí tkalce, hračkaře, ševce nebo továrního dělníka. V jednom z roubených domků najdete expozici vesnických masopustních obchůzek a masek z Hlinecka, které jsou součástí světového dědictví UNESCO. Novinkou je pilníkářská dílna, otevřená v památkové rezervaci letos v květnu. Ruční výroba pilníků měla na Českomoravské vrchovině dlouhou tradici - od počátku 19. století do poloviny 20. století. Na Betlémě se dozvíte nejen o postupu ruční výroby pilníků všech typů, ale také o životě rodiny pilníkáře v první třetině 20. století.

Eva Zálešáková)

Smysl Vánoc nespočívá v dramatickém porodu Marie

Adventní období se nakonec vždy nakloní ke svátečním dnům, jež proměňují náladu dospělých, ale zejména dětí, a je to zcela správné; vždyť o Vánocích slavíme narození dítěte – chlapce, který poté, co vyrostl v muže, změnil dějiny světa i počítání letopočtu.

Události Ježíšova života, zpřítomňované křesťanskými svátky, určovaly rytmus kalendáře našich předků po dlouhou řadu století. Dnes se však křesťanské povědomí Vánoc trochu ztratilo a smysl Vánoc si přes jejich nevyprcháující kouzlo mnohdy příliš neuvědomujeme. Avšak velké množství vánočních programů, liturgického slavení a zbožných zvyků, od oblíbené půlnoční až po jesličky a živé Betlémy, všechny koledy, lidové tradice, rodinné rituály a nakonec celkové rozpoložení lidských duší by nedávalo příliš smysl a zůstalo by jenom folklórem či prchavou šťastnou chvilkou, byť jakkoli pěknými, kdyby nezůstalo vztaženo k nejvlastnější vánoční události, narození Ježíše Krista, jež je pro věřícího radostnou a zářivou „novinou“ vánoční pozeňané noci.

Konkrétní způsob a historické okolnosti tohoto narození byly však syrové a drsné a samy o sobě by pozorovatele spíše vylekaly než dojaly. Uvažme, že Ježíš se narodil na cestě, mimo domov, v provizoriu, chudobě a ve velikém stresu. To, že se po staletí slaví Vánoce jako svátky líbezné, romantické a dojemné, prozrazuje, že jejich pravý smysl nespočívá v připomínce dramatického porodu chudé židovské dívky Marie, jež přivedla ve stáji za Betlémem na svět své prvorozené dítě. Za zprávou o narození Ježíše, jak ji nacházíme v Novém zákoně, probleskuje obrovská radost a úžas lidí, kteří pochopili, že v tomto dítěti dostávají dějiny jejich národa smysl, ba dokonce

Foto František Hloušek

že Ježíš je naplněním adventu lidstva, že je někým naprosto významným pro každého.

Křesťanské Vánoce nejsou záležitostí několika hodin nebo jednoho dne. Pro svůj existenciálně a teologicky bohatý obsah jsou křesťanské Vánoce záležitostí celého období. V křesťanském kalendáři je 24. prosinec posledním dnem adventu a Štědrým večerem věřící vstupuje do slavnosti Narození Ježíše Krista. Zvony svolávající na půlnoční mše tedy neukončují, ale zahajují nejmilejší svátky roku, které pak vyvrcholí 6. ledna o slavnosti

Zjevení Páně, populárních Tří králů, a jsou zakončeny svátkem Křtu Páně slaveným následující lednovou nedělí. Vánoce jsou relativně dlouhým obdobím, jež nabízí dost času, aby se křesťan mohl dotknout obsahů, které s sebou přináší. O Vánocích si člověk znovu může uvědomit, jak ho víra obohacuje, jak přidává dnům všedním i svátečním nový náboj, hloubku a hodnotu. Vánoční svátky se tak těší vroucí pozornosti křesťanů a křesťanští teologové, fascinováni vánočním tajemstvím, bádají v nedozírných hloubkách osoby Ježíše z Nazareta.

Ovšem i psychologický či sociologický pohled na vánoční čas není nezajímavý. Vánoce se v této perspektivě jeví jako „přetížené svátky“, jež jsou příliš obtěžkány očekáváním. Možná je to tím, že dnešní člověk už nerozumí adventu, nechápe smysl masopustu a postu. Současný člověk neví, že největšími křesťanskými svátky jsou Velikonoce, a pochopitelně neví, jak se na ně připravit a jak je prožít a slavit. K tomu přistupuje atomizovaný životní styl, do kterého už bohužel nepatří oslava křtin v široké rodině, svátečnost křesťanské neděle ani mimořádnost pouti.

Často to jediné sváteční, co nenáboženskému člověku zbývá, jsou právě Vánoce. A tak od začátku listopadu hraje koledy a obchodník na každém kroku používá poetiku Vánoc, aby mohl vydělat. Svět byznysu apeluje na touhu člověka po svátečním, aby ho mohl

manipulovat. Profesionálové marketingu se rafinovaně chopí lidských citů, které jsou přitahovány ke kouzlu Vánoc. Reklama na tisíce způsobů sugeruje všem, že hromady předmětů pod vánočním stromkem a ve švech praskající lednice udělají z jednoho prosincového večera něco nezapomenutelného. Příliš vysoká očekávání ale mohou být důvodem velké frustrace.

Tajemstvím Marie je dítě

První neděli po Vánocích slaví církve svátek Svaté rodiny. Máme před očima Ježíše, jeho matku Marii a pěstouna Josefa. Nebyla to rodina početná, na starověké orientální poměry až nápadně malá, vždyť sestávala jen ze tří osob. Ze stručných zpráv evangelií víme, že nazaretská rodina byla rodinou chudých lidí a že se jí rozhodně nevyhýbaly těžkosti života. Stačí pomyslet na útěk do Egypta, kam museli narychlo prchnout, aby unikli paranoickému a o moc se třesoucímu Herodovi.

To, co pro věřícího činí z rodinného společenství Josefa, Marie a Ježíše něco výjimečného, je identita a kvalita jejich členů a od toho se odvozující hloubka jejich vztahů. V centru rodiny stojí Maria se svým tajemstvím. Tím tajemstvím je její dítě.

Maria je žena vnímavá a vnitřně soustředěná: dvakrát je o ní v evangeliu zmíněno, že události a slova uchovávala ve svém srdci a uvažovala o nich. Není ovšem osobou zasněnou a jakoby mimo tento svět. Jakmile se dozví o těhotenství své příbuzné Alžběty, spěchá jí na pomoc. Proti atmosféře sladkobolných mariánských obrázků je na místě poznamenat, že Ježíš vyrůstal v přítomnosti osoby radostné a spontánní, jak to přesvědčivě dokazuje Mariin radostný zpěv Magnificat.

Do Svaté rodiny samozřejmě patří i Josef. On je mužem v pozadí, na stránkách evangelií stojí ve stínu Marie a Ježíše. Z tohoto stínu vystoupí, jen když se musí zhostit ochranných povinností náležejících hlavě rodiny. Josef v mnoha

ohledech neměl lehký život: evangelium zmiňuje jeho vnitřní zmátek, se kterým sledoval těhotenství své snoubenky, a úzkost, se kterou hledal dvanáctiletého Ježíše, když se ztratil v Jeruzalémě. Od něj samotného nemáme na stránkách Nového zákona ani slovo. Mlčící muž ve stínu, bez něhož by však nazaretská rodina nemohla existovat a přežít.

Ježíš je třetím členem rodiny a ona žije pro něho. Marie i Josef mu připravují podmínky, aby mohl zrát a růst a co nejlépe se připravit na poslání, které má před sebou. A když pak Ježíš vystoupí se svým učením o milosrdenství, pokoji a vzájemné lásce, můžeme si být jistí, že jako člověk smysl těchto slov dobře znal, a to především ze své rodiny.

” Když Ježíš vystoupí se svým učením o milosrdenství, pokoji a vzájemné lásce, můžeme si být jistí, že jako člověk smysl těchto slov dobře znal, a to především ze své rodiny.

Nejen Svatá rodina, ale rodina jako taková je tématem vánočního času. Křesťané si připomínají, že jen fungující rodina je místem, kde se dítě může dobře rozvíjet, kde se může naučit žít dobré vztahy a získat vnitřní jistotu.

V létě 2013 zveřejnil Český statistický úřad demografickou prognózu do roku 2100. Z jeho zprávy, na kterou hojně navazovala i média, vyplývá, že na konci tohoto století bude Čechů o čtvrtinu méně než v současnosti. Řeč čísel neúprosně informuje o tom, že se český národ stává národem stárnoucím a vymírajícím, a to asi mnohem více a rychleji, než si mnozí připouští. Člověk nemusí být odborníkem, aby přibližně tušil, jaké ekonomické, kulturní a společenské dopady tento trend bude mít.

ThLic. David Bouma, Th.D.

- Kněz, odborný asistent na UHK a KTF UK
- Vystudoval FF UP, KTF UK, PUG Roma
- Od 2007 odborný asistent na PdF UHK a KTF UK Praha
- Přednáší v oborech psychologie komunikace, psychologie a sociologie náboženství, religionistika, teologie
- Člen řešitelského týmu tři roky trvajícího projektu (2012–2014) Inovace studijního oboru Transkulturní komunikace a jeho realizace v anglickém jazyce

V této souvislosti se nabízí otázka, zda-li není třeba otevřít diskusi o tom, zda kromě důchodových pilířů, pojištění a připojištění není nakonec nejrozumnější investicí do budoucnosti jednotlivce i národa všestranná podpora rodiny s dětmi. Život rodiny je v mnoha ohledech náročný a pohled na Ježíšovu rodinu, jež prošla řadou těžkých zkoušek, může být pro křesťana povzbuzením. Pro věřící zůstává Svatá rodina přes věky společenstvím, které vzbuzuje naději v budoucnost, kterou přineslo nazaretské dítě. Vzbuzuje naději v budoucnost, kterou přinesou děti.

David Bouma)

Divím se, že mi ještě necuká rameno

Ti z nás, kteří využíváme servisu hromadných poutí, nasedneme do autobusu či letadla a celí natěšení vyrazíme vstříc novým zážitkům. Často si neuvědomujeme, že to celé musel někdo s precizností švýcarských hodiněk, zorganizovat. Zodpovědnost, která je na organizačním týmu, aby měl poutník čím cestovat, kde spát, co vidět a co jíst a zase se dostal šťastně ke svým dveřím, je obrovská. Alespoň pár otáček poutního kolotoče nám přiblížil **P. Pavel Dokládal**, ředitel diecézního Poutního centra.

77 Kde byl prvopočátek vzniku diecézního Poutního centra?

Po otevření Českomoravské Fatimy v Koclířově a přijetí do královéhradecké diecéze (po dvaceti letech služby v brněnské diecézi), mě tehdejší biskup Karel Otčenášek ustanovil také farářem v Koclířově a současně ředitelem Nového Adalbertina v čase, kdy jej sv. Jan Pavel II. osobně požehnal.

Současně mě biskup Karel jmenoval zástupcem diecéze do tehdejších grémii při ČBK pro přípravu Velkého jubilea 2000 a přípravných let svěřených třem Božským osobám – 1997 Ježíši Kristu, 1998 Duchu Svatému a 1999 Bohu Otcí.

Zároveň mně začala ČBK svěřovat organizaci poutníků na národních akcích. Nejprve v roce 1999 při příležitosti předání vánočního stromu Svatému otcí, následně při národní pouti Velkého jubilea do Říma. Tehdy bylo vypraveno 140 autobusů z ČR do Říma. A od té doby pravidelně organizují téměř všechny národní poutě či akce, které jsou ustanoveny ČBK. Mezi posledními stojí za zmínku národní pouť v roce víry 2013 do Izraele – Svaté země, pak jistě i výročí naší diecéze 2014 a v roce 2015 Národní eucharistický kongres. I když to se putovalo jen do Brna na závěr.

Později, když se stal královéhradeckým biskupem Dominik Duka, tak po různých změnách ustanovil při biskupství královéhradeckém Poutní centrum, které pracuje ve spojení s Českomoravskou Fatimou doposud.

77 Námety k poutím vznikají kde?

Poutě, které nyní s pastorační asistentkou Hankou Frančákovou zajišťujeme, jsou na třech úrovních. Ty, o kterých rozhodne ČBK, jsou samozřejmě nejnáročnější a vyžadují mimo jiné koordinaci s ostatními poutními referenty dalších diecézí.

Pak služba v diecézi. Tam často spolupracujeme s různými centry, popř. grémii, které biskup jmenuje.

A pak jsou poutě, které reagují na potřeby WAF – Fatimského apoštolátu v ČR a potřeby formace věřících. Je jich několik do roka, podle našich reálných možností, ale především podle toho, co je potřebné a žádané.

77 Základní smysl poutí?

Dá se říci, že život každého člověka je poutí ode dne narození až po cíl, kterým je nebeský Jeruzalém – nový, věčný život. My se soustředíme výhradně na poutní

místa, která mají hluboký vnitřní náboj a jsou velkým povzbuzením na cestě k tomuto cíli.

77 Máte svůj TOP žebříček poutních míst?

Jeruzalém a Řím naprosto jednoznačně první dvě.

Třetí je určitě Fatima – a to nejen kvůli apoštolátu, který v ČR vedu, ale objektivně, co do obsahu.

77 Nosíte si navždy v srdci nějaký zážitek spojený s poutí?

Mám v pokoji kopii obrazu Panny Marie z Veveří. Nejkrásnější zážitek z každé pouti, kterou mám na starosti je, když přijdu do pokoje, políbím sklo na obrázku a řeknu: „Děkuji Ti, Maminko.“

77 Zažil jste při putování něco, na co nerad vzpomínáte?

Dvakrát. V roce 2000 při odhalování sousoší sv. Vojtěcha a Radima na Libici. K venkovnímu oltáři na Hradišti se blížil již nemocný otec biskup Antonín Liška a mně v tu chvíli napadlo, že se asi opře o jediný roh stolu vpředu u svící, ze kterého jsme udělali oltář. A stůl – oltář se

vzpříčí a pak... Vše se tak opravdu stalo, šlo o dvě vteřiny – přiskočit k protějšimu rohu a tam se opřít. Aleluja. Dodnes, když si na to vzpomenu, tak mě polije pot...

Ten druhý je pro mě dodnes tajemstvím. Všechny smlouvy pro mši sv. u sv. Petra 2. dubna 2000 jsem měl písemně potvrzené. Sloužit se mělo na hlavní katedře

pro deset tisíc poutníků z ČR, včetně našich biskupů a hlavního celebranta kardinála Miloslava Vlka. Vše mnohokrát ověřeno s arcibiskupem Seepem a všemi potřebnými úřady. A pak, při úplně nesmyslné ověřovací návštěvě, těsně před začátkem – 30. března 2000, mně jeden vatikánský odpovědný úředník ukázal celý zápis přeškrtnutý s poznámkou, že

Česká republika mši sv. u sv. Petra zrušíla. Ohromným úsilím se podařilo znovu všechny smlouvy obnovit a s růžencem v rukou pak děkovat.

Co vše tedy Poutní centrum zařizuje?

Udělat to, co je třeba. Naposledy to bylo v letos v Krakově, kdy mě otec kardinál Dominik požádal, zda pomohu se složitou přípravou pouti do Říma, při které se má Svatému otci předat socha svaté Anežky.

Netušil jsem při mém souhlasu, jaký to bude politický a církevní propletenec.

V té době už jsem měl také úkol od otce biskupa Jana Vokála, abychom připravili pobyt našich bohoslovců v Římě. Vše v září letošního roku (viz listopadový Adalbert – svědectví bohoslovců).

Podobnou pobytovou pouť jsme organizovali již několikrát. Nejprve Fatimu, pak Lurdy, vloni Mariazell a letos pobyt v poutním domě Velehrad ve dnech 11.–16. 9. Předání sochy svaté Anežky při generální audienci bylo stanoveno o den dříve. Málokdo tuší, jaké úsilí a často spleťtá jednání jsme vedli, aby pak bohoslovci a jáhnové mohli napsat to, co ve svých svědectvích uvedli. Jenom o přípravě této akce by se dal napsat román. A hodně dramatický. Jsem moc vděčný za hezké společenství, které naši bohoslovci i s poutníky vytvořili pro opravdu důstojné prožívání liturgie i vzájemnosti. Sám se divím, že mi z toho všeho ještě necuká rameno.

Zažil jste na vlastní oči na některém z poutních míst zázrak?

Ano. Žena, která se šestnáct let pohybovala jen s francouzskými holemi, najednou poskakovala a řešila, co bude dělat, protože jí asi vezmou plný invalidní důchod. A to nebylo ani v Lurdech, ani při exerciciích P. Jamese Manjackala, ale v Koclířově při mši svaté, kterou zde sloužil Dominik Duka. Dodnes o tom nevím.

Foto Hana Frančáková

Téměř vyhynulý slavík hliněný opět zpívá

Oživení kostelní lidové tradice na základě archeologických nálezů

Společenství věřících v Semaníně u České Třebové je velmi malé. O to více se aktivity místní církve zaměřují na oblasti, které mohou oslovit i občasné až nahodilé návštěvníky kostelů. Kostel je proto i součástí naučných turistických stezek. V interiéru kostela je kromě bohoslužebného vybavení instalována i expozice zdejších historických reálií, zejména z okruhu hrnčířství, starých zemských map, místních stavebních památek a též některých lidových zvyků. K nim patří třeba vánoční pískání na tzv. hliněné slavíky.

Na začátku byl nález zlomků keramické píšťalky ve tvaru ptáčka. Posléze jsme zjistili, že používání píšťalčích ptáčků bylo velmi rozšířené, ve všech historických kulturách všech geografických oblastí. O tom pojednávají nejlépe francouzské webové stránky: <http://www.sifflets-en-terre-cuite.org>.

V Semaníně nás zaujalo používání v rámci křesťanské lidové tradice. Trylkování na hliněné píšťalky naplněné vodou ve tvaru malých ptáčků (vyluzují vyšší tóny, odtud název hliněný slavík), ale i džbáneků, bot a mnoha jiných tvarů se škálou zvuků od vysokých po hluboké (zde spíše dobový název hliněná kukačka či žežulka) bylo (nejen) ve střední Evropě typickou součástí lidových vánočních oslav na venkově i ve městě v 17. až 19. století přímo při liturgii, jak dokládá historická literatura: „Slaviček, jako menší, pískal tence, žežulka jsouc větší, pískala temně. K půlnoční mši hleděl se kde kdo opatřiti jedním nebo druhým,

a když kněz od oltáře hlásil: „Narodil se Kristus Pán“, celý kostel jal se na slavičky pískati, žežulky pak odpískávaly 12. hodinu.“

Repliky píšťalek zhotovené podle dochovaných původních nálezů

Obyčej ten měl asi původ ve známé legendě, že při narození Kristově veškeré ptactvo se radostně rozezpívalo. V Domáci čítance Fr. Bartoše v oddělení Výroční obyčeje (tj. lidu moravského) čteme, že v hodinách na jitřní „zpívají zpěváci na kruchtě za průvodu hudby a jásavého klokotu slavičího, kukání

žežulčího a vrkání hrdliččího lidové koledy. Ptačí tento zpěv napodobují velmi dovedně na zvláštní nádoby hliněné“. (Národopisný slovník československý, ročník VIII., Praha 1913, str. 73–88, článek Hrnčíři v České Třebové, autor Jan Tykač)

Odborná literatura uvádí příklady lidového naturálního používání hliněných píšťalek při vánoční bohoslužbě, mnohými skladateli záměrně zakomponované do bohoslužebného hudebního doprovodu: „Na chóru zněly píšťaly, trouby pastýřů i hra na dudy, orchestr doprovázel dialogy betlémských pastýřů. Mládež stojící v lodi chrámu, dávala nezávisle na průběhu bohoslužby zaznít svým hliněným slavíkům a kukačkám, kdykoliv komu napadlo. Okolo chrámu hnál pastýř symbolické stádo – běžící chlapce, kteří za pastýřova hlasu a práskání kocarem napodobovali bekot ovcí.“ Cituje popis Karla Jiříčka z roku 1819, učitele z Hranic na Moravě, který zachytil vlastní zážitky

z doby ještě asi o 30 let starší: „... při jitřní ... Troubívali na pastýřských troubách, hodiny byly a ponocný troubil 12 hodin, všelijaké píšťalky chlapci mívali jako: ty žežulky dřevěné, hliněné ptáčky pískavé, zvonky, kladívka a želízka, slavíka provozovali, sýkora, kuřátka, vrabci zpívali a mnoho jiných pronikavých věcí, takže se až kostel rozléhal, co za písk a hřmot býval ...“

Dále cituje Václava Krolnuse, 1845: „V Čechách o jitřní roku 1810, když ponocný v chrámu Páně 12 hodin o půl noci troubil, pastýřové při zpěvech pastorálních na své rohy neb pastušské trouby troubívali, na kůru ptactvo zpívalo: slavík klokotal, holoubek vrkal, hrdlička cukrovala, kukačka kukala atd. Až podnes na jitřní v Praze u Kajetánů kukačka v pastorální hudbě kuká.“ (Ludvík Kunz: Tuby, rohy a soudkové flétny z pálené hlíny in: Folia ethnographica 21, str. 75, Supplementum ad Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales LXXII., 1987)

Tradice pískání znovu obnovená

V Semaníně a v České Třebové, pod jejíž farní správu Semanín patří, jsme tradici liturgického vánočního pískání na slavnosti oživil tak, že zvláště děti při vánoční dětské bohoslužbě zveme dopředu poblíž obětního stolu, rozdáme jim několik desítek keramických ptáčků naplněných vodou a počkáme, až hudebníci v průběhu bohoslužby začnou hrát sloky domluvených vhodných koled, například Půjdem spolu do Betléma, kde místo refrénu děti pískají. Hliněné slavíky nabízíme zájemcům jako vánoční dárek či přes rok v rámci naší kostelní expozice jako suvenýr. Farnostem nabízíme možnost předvést zvyk na jejich vánočních bohoslužbách.

Na internetu můžete nalézt tématické odkazy např. se zvukovými nahrávkami ze semanínského či z litomyšlského farního kostela nebo si přečíst odborné články: www.obecsemanin.cz/o-obci/kostel-semanin

David Smyčka)

◀ Vánoční pískání v České Třebové

◀ Děti vdechly hliněným slavíkům život, foto autor

Nebyl jsem jediný, kdo nezapomněl ...

Narodil jsem se roku 1987 v Praze. Ve čtrnácti letech jsem ještě nevěděl, jaké povolání si zvolit. A vzhledem ke studijním výsledkům bylo jasné, že gymnázium by nebyla ta správná volba. Můj otec vystudoval elektrotechnickou průmyslovku a následně získal titul na fakultě elektrotechniky, rozhodnul jsem se tedy jít studovat také elektrotechnickou průmyslovku.

Od malička jsem s rodinou chodil do kostela a přišlo mi to jako samozřejmost. Můj o dva roky starší bratr však jednoho dne do kostela chodit přestal. Rodiče nám v tomto směru dávali svobodu a já jsem také o významu víry více přemýšlel. I já jsem se nakonec od života, kterému mě rodiče učili, začal odchylovat. Poslouchal jsem metalovou hudbu, jezdil na rockové festivaly, navštěvoval s kamarády hospody častěji než je zdravo. Do kostela jsem ale chodit nepřestal. Pokud jsem náhodou narazil na nějakého bohoslovce nebo skalního katolíka, dokonce jsem se mu s nepochopením vysmíval. V sedmnácti letech jsem v těchto svých zálibách viděl obrovské naplnění.

V té době, kdy jsem měl i známost, však náhle Ježíš zaklepal na mé srdce a já věděl, že mě volá ke kněžství. Nemá cenu popisovat nepopsatelné a vysvětlovat nevysvětlitelné... Začal jsem každý den chodit do kostela, ale nikomu jsem o svém záměru jít studovat na kněze neřekl (tedy až na své rodiče cca po půl roce). Tíhu zodpovědnosti, kterou jsem cítil s přijmutím nabídky shora, jsem jen stěží dokázal unést a tak jsem zároveň projevoval i dosti silný vzdor. Když pak došlo na lámání chleba a já měl podat svou přihlášku do semináře, rozhodl jsem se, že ji nepodám, že třeba někdy jindy.

Cítil jsem však silnou potřebu pomáhat lidem a začal se ochomýtat kolem

humanitární organizace, kterou vedl Řád maltézských rytířů. Zapsal jsem se na pomoc starým lidem a lidem na vozíčku. Došlo ale k administrativní chybě, někdo popletl papíry a dostal jsem se ke zdravotníkům, přestože o první pomoci jsem neměl ani páru. V nejbližším termínu jsem absolvoval čtyřicetihodinový kurz zdravotníka, abych mohl jezdit na různé akce a ošetřovat zraněné.

Služba mě natolik inspirovala, že jsem si podal přihlášky na všechny vysoké školy v oboru zdravotnický záchranář, které v té době u nás byly. K mému překvapení jsem se na všechny dostal a vybral jsem si FZS v Pardubicích, která byla propojená s Fakultou vojenského zdravotnictví v Hradci Králové. Sučením jsem problém neměl, protože mě to hrozně bavilo. Po absolvování školy jsem nastoupil v Praze jako zdravotnický záchranář.

Práce mě naplňovala a bavila a měl jsem i dostatek času na své oblíbené činnosti, třeba sport. Na jiný způsob života, než být zdravotnickým záchranářem, jsem

ani nepomýšlel, ale na to, že mě tehdy Bůh volal, jsem nezapomněl. A brzy jsem zjistil, že nejsem jediný, kdo na to nezapomněl... Jednoho krásného dne se Pán rozhodl, že nepatrně změni mé plány, a tak přesně po deseti letech opět zaklepal na mé srdce.

Posledních deset let jsem neměl žádné trvalé společenství, ale jezdil jsem velmi často na diecézní centrum života mládeže královohradecké diecéze – Vesmír. Tentokrát jsem Jeho velkou výzvu přijal. Netrvalo dlouho a už mě vedl kněz z centra Vesmír za panem biskupem Janem s mojí přihláškou do semináře. Všechno jsem tedy po prázdninách nechal a 1. září 2014 nastoupil do teologického konviktu v Olomouci. Měl jsem samozřejmě spousty pochybností. Nastoupil jsem proto jen s malým batůžkem, s věcmi tak na týden. Ačkoliv tomu nikdo moc nevěřil, že bych tam zůstal déle než měsíc, formaci v konviktu jsem dokončil a nastoupil do semináře v Praze, kde jsem již druhým rokem.

Zbroj Boží

Do historie liturgických rouch, tedy oděvů užívaných při bohoslužbě, jsme nahlédli s historikem církevního umění **Radkem Martinkem**. Zásadní význam k pochopení liturgie má symbolika čistoty. To se od samého začátku projevuje např. ve snaze rozlišit šaty všední od svátečních.

Už přibližně od 2. století se kněžím nařizuje, aby roucha používaná ke slavení Večeře Páně sloužila výlučně k této příležitosti a oni se v nich potom nevraceli do všedního života. Kněz se přece dává do služeb Bohu a jeho oděv je vnějším symbolem setkání s Bohem. Proto se všem rouchům ke svátečním příležitostem věnovala, už od nejstarších dob, mimořádná pozornost.

Od barevnosti k nebarvě

Nejdůležitější barvou liturgie je bílá, která se dokonce zaměňovala za zlatou. Přesněji řečeno šlo o bílou tkaninu protkanou zlatými vlákny. Zlatá jako samostatná barva však v liturgii neexistuje, nicméně se říká, že zlatá nahrazuje všechny ostatní barvy. „*Mě v liturgii nejvíce fascinuje to, že se pomocí barev bohoslužebných rouch naznačuje naše cesta za světlem. V používání liturgických barev je vyjádřena přirozená lidská intuice, že v bílém světle jsou přítomny úplně všechny barvy. Bůh je přeci světlo ze světla,*“ doplňuje Radek Martinek.

Liturgický rok, který začíná první adventní nedělí, si tedy můžeme představit jako vybroušený drahokam, který láme světlo. Věřící ho v průběhu roku různě natáčejí, ale vždycky se dívají doprostřed, k samé podstatě. Slavíme-li Vánoce, Velikonoce nebo jakýkoliv jiný svátek, ale také půst, advent, svátky mučedníků, dokonce určitým způsobem i smutek, je příslušná barva součástí širokého spektra bílé. Vždycky je tam pohled upřený zmiňovaného středu. Škála barev nás vždycky vede k „nebarevnému“, tj. k samému

světlu. Stejně tak je to i v životě křesťana – i zde směřujeme od barevného (protože co je barevné je vlastně stvořené, časové) k „nebarevnému“. Musíme se vlastně zbavovat barev na naší cestě k věčnému světlu – k Bohu. Bílý křestní oděv i bělostný pohřební rubáš vyjadřuje naši naději, která je ve světle.

**” Bůh ke mně
intenzivně hovoří
prostřednictvím
umění, které se
mi v kombinaci se
studiem teologických
věd otevřelo naprosto
nebyvalým způsobem.**

V liturgii je advent přípravou na velké světlo, slaví se proto v tlumených barvách fialové, v barvě probouzejících se červánků ohlašujících úsvit nového dne. V adventu (a stejně tak i v postu) je důležitý půst očí, zklidnění smyslů, aby vynikl obsah navazujících svátků. Slavení vánočního okruhu (tj. Vánoce s předcházejícím adventem) je o trochu mladší než důležitější okruh velikonoční (Velikonoce s předcházejícím postem). Advent je z tohoto hlediska nejmladší liturgickou dobou, stejně tak je i fialová nejmladší liturgickou barvou, používá se až od 13. století. „*Měli bychom ale umět odlišit, že adventní fialová je jiná než ta, která se používá pro půst,*“ vysvětluje dále Radek Martinek.

Adventní fialová je ryze optimistická barva, měla by být hodně prozářena světlem, měla by mít jiskru. Fialová je docela problematická barva. Buď je moc do červena nebo moc do modra, najít ten správný fialový odstín je vlastně nemožné. Advent je tichá radost, proto i barva, která ho charakterizuje, by měla v sobě mít nádech této radosti. Měla by to být opravdu „veselá“ fialová, tzn. směřovaná spíš k těm červeným tónům a světlejším, zatímco v postu jde o radikálnější ztišení - to lépe vyjadřují tmavší tóny a roucho bez většího množství ozdob.

Samotné liturgické oděvy se ani během adventu nemění. Už po staletí platí úzus, že na spodní albu se obléká barevné svrchní kněžské roucho tzv. kasule, jejíž barva má odpovídat příslušné liturgické době – pro advent tedy fialovou. Nicméně o třetí neděli adventní se může podle starobylé tradice použít roucho o odstín světlejší, neboli růžové. Neděle zvaná též Gaudete (z latinského „radujte se“) je vlastně optimistické nadechnutí se ve vážné době. Vyjadřuje to právě růžová barva jako projev radosti z toho, že oslava Narození Páně je už velmi blízko. Najít správný odstín růžové je rovněž velmi problematické, protože existuje obrovská škála jejích odstínů. Středověké spisy předepisují temně růžovou - barvu uschlé růžové růže (lat. rosa sicca), tedy nikoliv světlou „prasátkovou“! V této souvislosti není bez zajímavosti, že v minulosti mnoho příliš světlé růžových rouch dostalo svou barvu omylem, když při čištění původního bílého roucha s červenou podšívkou vznikla právě taková nepatřičná růžová.

Ritus i móda

Existuje v církvi něco jako móda? Radek Martinek tvrdí, že určitě, jenom trendy se mění „jednou za 500 let“. Ale vážně. V minulosti bylo samozřejmou praxí používat k výrobě liturgických rouch to nejlepší, co bylo k dispozici. Veškeré liturgické umění sděluje přece nesdělitelné, ale pomáhá vytvořit dojem pomocí mimoslovních výpovědí. Pomocí smyslů zaujmout cit a tak proniknout k lidské duši. Umění není marnivost ani zbytečnost. „*My už to dnes tak úplně nepochopíme, ale prostý člověk se mohl ještě před sto lety s kvalitou a pravou nádherou setkat mnohdy jenom v chrámu. I obyčejný kostelíček v horách byl, nako-lik to jen bylo možné, vyzdoben co nejlépe. A tam se člověk polidšťoval. Protože nejsme jenom stroje, které pracují, člověk potřebuje krásu do života. Je to krása, která, souhlasím s Dostojevským, spasí svět*“. Dnes existuje samozřejmě mnohem více podnětů než v minulosti, ale v chrámu je lze zkusit všechny společně. Krásu mluveného slova, evangelia a nadčasových poselství, krásu hudby a dokonce libých čichových vjemů, i ty k tomu patří. Kostel má z tohoto hlediska útočit na lidské smysly jako celek, protože celý člověk má být povznesen ke spáse. To je vlastně zvláště v katolickém prostředí význam křesťanského umění, člověka povznést. Liturgická roucha proto nejsou zbytečností, ba naopak: jsou pomyslnou viditelnou korunou celého bohoslužebného dění.

Do Druhého vatikánského koncilu (1962–1965) byla na kněžském rouchu dlouhá staletí nejdůležitější zadní strana, protože pouze ji mohli věřící vidět při bohoslužbě. Symbolicky řečeno byl kněz oděn do jakési „zbroje Boží“. Jeho záda byla štítem vojevůdce, který odrážel šípy zlého. Takto oděn sloužil mši za lid, kterému byla přisouzena pasivní role. Z podnětu koncilu vzešla liturgická reforma slavení bohoslužeb „čelem k lidu“, tedy s lidem. Změnit se muselo tedy i roucha.

Reprezentativní výzdoba se od chvíle obrácení kněze zády k presbytáři a čelem k lodi přemístila ze zadní na přední stranu roucha. Proměna roucha se však stala jen vnějším vyjádřením mnohem hlubší

■ Mnohá roucha byla v minulosti odsouzena k likvidaci

změny. Dokud stál kněz u oltáře zády, vynikala především jeho svátostná služba. Charakter jednotlivce zanikl, protože věřící mu neviděli do tváře. Vnímali jenom jeho roucha a kněžská gesta. Dnes, kdy kněz slaví bohoslužby tváří k lidu, mnohem více než v minulosti vyniká jeho osobnost a osobitost. Proto se dnes od kněze očekává i jistá komunikace a interaktivita (někdy bohužel i přehnaná), na knězi tudíž záleží mnohem víc než v minulosti.

77 Musíme se zbavovat barev na naší cestě k věčnému světlu – k Bohu. Bílý křestní oděv i pohřební rubáš vyjadřuje naši naději, která je ve světle.

Jak to změnilo kněžská roucha? Už od 19. století se začíná prosazovat praxe používání měkkých látek. Z těch ovšem nebylo možné udělat roucha ve starší barokní formě. Bylo potřeba roucha více řasnatá, právě proto, aby vynikla ušlechtilost formy, toho střihu, kde zdobené ustupuje ve prospěch řasení. Třeba v rané gotice

■ Roucho ze sbírek farností východních Čech, foto archiv Radka Martinka

bylo běžné, že roucha byla značně velká a kněz si je musel na ramenou několikrát vykasat. Hlavním zdobením bylo řasení, plynulé záhyby, sklady jeden vedle druhého. Postupně ale, jak se látky čím dále více protkávaly drahými kovy, tak tuhle a roucha se tím pádem se muselo radikálně zmenšit. Když se po liturgické reformě kněz otočil a mši začal sloužit s lidem, stalo se řasení mnohem důležitějším. Stará roucha, přestože je někteří z nostalgie používají i dnes, nepočítají s tím, že se kněz otočí. Přední strana bývá často velmi poškozená, obroušená o hranu oltáře. Od 19. století se začínají objevovat roucha s menším vykrojením na přední straně a další už vysloveně řasnaté, kterým se někdy nesprávně říká gotické. Měly by vytvářet 2 až 3 záhyby po stranách, prodloužila se zároveň i jejich délka, podobně jako to bylo ve středověku.

Dokud byl kněz zády k lidu, bylo jeho roucha výraznější součástí celkové výpovědi kostela. Byl to další „obraz“, nejčastěji s motivem Ukřižování nebo různými figurálními scénami. Byla to vlastně taková pevně vyztužená deska, která skutečně byla pancířem, tou zmiňovanou zbrojí. Později v době barokní se našivaly různé zlaté nitě, dnes však nemá vynikat jen pouhé zdobené, ale samotný charakter a struktura materiálu a ušlechtilost střihu.

Od hedvábí k syntetickým materiálům

V minulosti bylo pro kněžská roucha předepsáno pouze přírodní hedvábí, přestože se to mnozí snažili obejít např. používáním polohedvábných látek. Existují však i roucha třeba ze slámy či kůže, ale taky z vlny, na to ovšem muselo být speciální papežské dovolení především pro řeholní řády. Po Druhém vatikánském koncilu se od používání surového hedvábí vesměs ustoupilo. Zatímco v minulosti hrál roli také lesk, jako symbolické vyjádření teologické hodnoty proměněného světla, v současnosti převládá důraz na materiál „pastýřského“ charakteru. Používají se látky vlněné, často se zajímavou strukturou nebo různým způsobem tkaní. Tomuto stylu se někdy říká německý nebo mnišský, nepočítá příliš s dalším zdobením. Styl je hodně spojený s 60. a 70. léty minulého století, ale i v dnešní době má velkou výpovědní hodnotu. Klasický, někdy také „římský“ styl se snaží uzpůsobit staré vzory, transformovat je do nové doby. Výsledek je však často spíš rozpačitý, protože zdobení se používá strojové a také materiál je úplně jiný, ve prospěch méně kvalitních syntetických materiálů. Podle Radka Martinka je to spíš výrazem bezradnosti než upřímného hledání. Objevují se i roucha s moderními výtvarnými technikami jako je malba na hedvábí apod. Samostatnou kapitolou je využívání současných vlastností textilií. Hlavním požadavkem dneska je bohužel především hledisko praktické, tj. aby se roucha nemačkala, a samozřejmě nízká cena. Ačkoliv by textilní výtvarníci mohli mít při tvorbě liturgických oděvů obrovské pole působnosti, používá se v hojné míře jakási úpadková liturgická konfekce, což celkové liturgii příliš neprospívá.

Opus Bohemicum

Nejstarší české výšivky jsou zachovány na církevních památkách ze 13. a 14. století. Za časů Karla IV. byla česká výšivka ve světě skutečným pojmem. V té době se navíc hodně zdobilo říčními perlami z Otavy. Výšivky z jižních Čech byly proslulé používáním tisíců perel. Domácí gotická výšivka byla nesmírně drobnopisná,

soupeřila téměř s malbou, stehy bývaly někdy menší než 1 mm, takže umožňovaly měkce plynulý přechod barev. Nesmírně vzácné byly tyto práce už v době svého vzniku, kdy se do nich investovaly obrovské prostředky. České vyšivačství nebylo překvapivě v té době jenom v rukou žen, ale polovina tvůrců byli muži. České vyšivačky z pražského kláštera od svatého Jiří byly už ve 12. století nesmírně proslulé u papežského dvora, kam dodaly roucha, za která jim papež osobně děkoval. Podobně tomu bylo i v době barokní, kdy jednak výšivky vznikaly pro liturgická roucha, ale nové uplatnění nacházely i sekundárně použité ze světských šatů. Nebylo nijak výjimečné, že na bohoslužebná roucha se používaly bohatě zdobené výšivky nejen z dámských, ale i z pánských šatů. Praxe přešívání skončila až v 19. století, kdy se světská móda obrátila k pohodlným měkkým látkám. Ve stejné době vznikají speciální „církevní“ vzory látek, používané pouze pro bohoslužebné účely. Často mají vytkány hrozny, klasy, kříže a dalšími podobné vzory. Od konce 19. století existuje rovněž snaha obnovit kvalitu řemesla, pro výšivku nejvíce znamená vznik Akademie křesťanské v Praze. Ta od konce 19. století produkuje naprosto mimořádné výšivky, nejprve novorenesanční a potom hlavně secesní. S Paramentním ústavem Akademie křesťanské spolupracoval i známý architekt Josef Fanta, vynikající dekorátor s hlubokým smyslem pro křesťanskou symboliku. V jím navržených oděvech se snoubí výpovědní hodnota s mimořádnou kvalitou zpracování výšivky i materiálu. Fantův soubor svatovítské kapituly, to jsou naprosto výjimečné věci, ve kterých česká výšivka dosáhla naposledy svého vrcholu.

Historická paramenta v Hradci Králové

Kolekce rouch katedrály svatého Ducha prošla velkými proměnami. Problematická byla liturgická reforma v 70. letech minulého století, kdy část těch bohoslužebných oděvů přešla do Muzea východních Čech v Hradci Králové, velká část byla zničena nebo rozchvácena zřejmě v souvislosti s vyklizením některých kanovnických rezidencí. Dnešní soubor je tak rozdělen

PhDr. Radek Martinek, Ph.D.

Kněz, církevní historik a pedagog. Na Univerzitě Palackého v Olomouci vystudoval dějiny výtvarného umění. Kněžské svěcení přijal v roce 2007 v kostele Panny Marie v Hradci Králové. Ve svých čtyřiceti letech je předním odborníkem na historické liturgické textilie a ochranu církevních památek. Je autorem četných studií i několika oborových monografií.

nejméně na dvě části. Úplně nejstarší roucho z počátku 16. století s Kristem Ukřižovaným je dnes v majetku muzea. Z doby vrcholného baroka toho příliš nezůstalo, nicméně zachovalo se zcela unikátní roucho, velký pontifikální soubor biskupa Vratislava z Mitrovic (1677–1733). Další verze vlastnili biskupové ve Vídni a v bavorském Würzburgu, což dokazuje, že pro hradeckého biskupa pracovali nejlepší vyšivači té doby. Výjimečné v té době používané tkaniny, co se jejich zpracování týká, pocházely z Francie. Zajímavé je v té souvislosti angažmá manželky Kiliána Ignáce Dientzenhofera, kterou manžel pověřoval nakupováním látek. Kvalitní tkaniny dotvářely vybavení kostelů, projektovaných architektem vrcholného baroka např. na Broumovsku. Broumov byl v té době pro hradeckého biskupa největší reprezentativní konkurencí, takže některé soupravy, které měl břeňovsko-broumovský opat si musel pořídit i hradecký biskup. Bohužel, řada z nich nenávratně zmizela v době, kdy bohoslužebným rouchům a liturgickým textiliím vůbec přikládána nějaká větší cena. Ostatně člověk ohrožuje osud těchto němých svědků minulosti stále – dnes stejně jako tenkrát.

Eva Zálešáková)

Alois Jirásek by se možná divil

Podzim o sobě dával vědět občasnými paprsky slunce, padajícím listím, ale také mlhou a sychravým počasím, když jsme se s generálním vikářem Mons. Josefem Sochou vydali do vesničky **Mendryka**, která je součástí obce Janov u Litomyšle. V šedesátých letech minulého století tam našly útočiště řeholní sestry v modrém hábitu, podle zakladatele sv. Vincenta de Paul zvané lidově vincentky.

Oficiální název je Společnost Dcer křesťanské lásky sv. Vincence de Paul, služebnic chudých. Společenství, založené v listopadu 1633 v Paříži, se během několika let rozšířilo do řady míst, kde bylo potřeba pomáhat chudým, nemocným, trpícím a osamělým. Jeho znakem je ukřižovaný Ježíš v hořícím srdci a okolo nápis „Láska Ježíše ukřižovaného nás podněcuje“.

„Náš charitní domov Mendryka slouží starým a nemocným řeholnicím,“ vysvětluje sestra Maristella. „Jsou nás tady čtyři desítky, tvoříme duchovní rodinu. V současnosti pečujeme o dvacet sester, které daly svoje síly a schopnosti Pánu Bohu ve službě nemocným a trpícím lidem. Když jsou teď samy odkázané na pomoc druhých, snažíme se jim být nápomocné. Část oddělení, pro osm sester, slouží jako malá nemocnice, kde jsou nemohoucí sestry upoutané na lůžko nebo

invalidní vozík. Zabezpečujeme nepřetržitý provoz, proto máme mezi sebou i dvě civilní ženy, které nám pomáhají v přímé péči na oddělení. Naše služba spočívá i v doprovázení umírajících sester a jejich odchodu na věčnost, protože většina z nich tady svůj život končí. Doprovázíme je svojí přítomností, aby to bylo v atmosféře modlitby, aby pociťovaly naši lásku, celého našeho společenství. Tak to vnímám. Jako obyčejnou, tichou přítomnost tady v tom světě a tady na tom místě, které je takovým ohniskem Boží lásky. Tím, že my se tady obětuje, dáváme se Pánu Bohu ve službě a ony z toho mohou pocítit Boží blízkost.“ popisuje život na Mendryce sestra Maristella.

„Už když jsem byl v semináři, vnímal jsem toto místo jako výjimečné. Bylo sice opuštěné, sestry sem byly vyvezeny jako do vyhnanství, ale začalo to tady žít,“ doplňuje její slova Mons. Socha. „Chci zdůraznit,

že to byl pro nás zcela jiný svět. Když jsme sem přijeli, byli jsme opravdu svobodní. Cítili jsme – ano, tady církev žije. Mendryka byla v té době mateřinec, tedy provinční dům, kde byla nejvyšší představená společenství. Byl sem nasazený správce, který sestry hlídal, ale mnohé neuhlídal, takže se tady podařila řada věcí, jako pod tím příslovečným svícem. Mnoho sester se tady teologicky vyzbrojilo na další cestu, mnoho sester tady dotvořilo svoje povolání.“

Mendryka byla oáza stranou všeho dění

V roce 1968 se ukázala síla tohoto kláštera, tak mohly sestry ještě pár roků něco dělat, co bylo povoleno, ale potom nastal útlum. Mendryka byla pojem i pro naši diecézi. Kněží vzhlíželi k tomuto místu, kde bylo v té době možná sto sester. Pro ně to byl hlavně klášter,

☛ Sestry vincentky

☛ Bývalý lovecký zámček Pernštejnů, dnešní charitní domov sester

kterých nebylo. Proto sem tak rádi jezdili, i pro kněze to byla milá vzpruha. Žily zde velké osobnosti řádu – dožíval tady direktor Hutýra, stejně jako otec Krištin a mnoho jiných. Mendryka byla oázou, která je v pustině a jakoby stranou od všeho dění. Ve skutečnosti to bylo ohnisko, ze kterého i diecéze čerpala. Kapitulní vikáři v letech minulých a současní biskupové dobře vnímali a vnímají přítomnost sester v diecézi. I když to už není provinční dům, je stále znamením života.

Duchovním správcem sester je emeritní arcijáhen kolegiátní kapituly v Litomyšli P. Karel Veselý. Těžko uvěřit, že 30. 10. mu bylo 97 let.

Jméno podle šlechtičny Marii Manrique

Litomyšlské panství vlastnil Vratislav z Pernštejna, zvaný Nádherný. Nešlo o přímé vlastnictví, ale o zástavu, kterou získal už Jaroslav z Pernštejna v roce 1552. V roce 1567 přešla na Vratislava. Ten se v roce 1555 oženil s kastilskou šlechtičnou Marií Manrique de Lara y Mendoza z jednoho z nejvýznamnějších rodů Pyrenejského poloostrova. A právě ta měla do Čech přivést sošku Jezulátka, kterou údajně dostala od své matky. Ta ji podle pověsti obdržela od svaté Terezie z Ávily (Terezie od Ježíše), zakladatelky bosých karmelitek. Není to historicky doloženo, jistě ale je, že to byla rodová památka, dostává se nám vysvětlení historických souvislostí.

A jak to bylo dál? Polyxena z Lobkovic, dcera Marie Manrique de Lara y Mendoza, darovala v neklidné době třicetileté války sošku klášteru bosých karmelitek u kostela Panny Marie Vítězné v Praze na Malé Straně. A tam se začala psát historie Pražského jezulátka.

Ale zpět k Marii Manrique. Roku 1573 pro ni začal Vratislav z Pernštejna stavět nedaleko svého zámku v Litomyšli renesanční lovecký zámek nesoucí její jméno. Do barokní podoby ho v roce 1775 nechal přestavět Jiří Kristián z Valdštejna-Vartenberka a vedle zámku nechal

postavit kapli zasvěcenou svatému Hubertovi, patronovi lovců. Kostelík je tady dodnes a zámek se podle španělské manželky Vratislava z Pernštejna začalo říkat Mendryka. Bez zajímavosti jistě není skutečnost, že zámek inspiroval Aloise Jiráska k napsání známé divadelní hry Lucerna, jejíž filmová podoba se na Mendryce před lety také natáčela. Historiku o neobvyklém robotním závazku zaslechl spisovatel v sousedním Janově u Litomyšle.

Vnučkou Vratislava a Marie Manrique byla Frebonie (1596–1646), dědička pernštejnských majetků. Přestože byla bohatou nevěstou, nikdy se neprovdala. Proslula svou charitativní prací a bohatou podporou Církve. V Litomyšli založila piaristickou řádovou kolej a hlavní část svého majetku odkázala už zmíněnému karmelitánskému klášteru v Praze. Pan kanovník na ni dodnes s láskou vzpomíná jako na zakladatelku tzv. chlebičkové nadace, určené pro chudé studenty katolického vyznání.

Nadace fungovala bez přerušení více než 300 let, dokonce i v době 1. světové války. Konec bohulibému nadání svedené panny Frebonie učinil až v roce 1939 příchod Hitlera. Jak vzpomínal při naší návštěvě P. Veselý, chleba pro nadaci pekl pan Vaněk, majitel pekařství na Záhradí v Litomyšli. Na začátku školního roku si studenti podávali žádost o tzv. chlebičkovou nadaci. A potom po celý školní rok se vždycky v sobotu v poledne ti vybraní scházeli s profesorem náboženství v kreslárně, pomodlili se Otčenáš a Zdrávas a domů si každý odnášel bochník chleba.

„*To jsem se poučil i já,*“ komentuje desítky let starou vzpomínku Mons. Josef Socha. Pan kanovník je živá kronika. Působil řadu let ve Žlunicích na Jičínsku (56!, s hrdoostí v hlase doplňuje P. Karel Veselý)... prožil tam krásné chvíle i nepříjemné okamžiky, když ho čtyřikrát vykradli. To, že se ho posléze podařilo přivést sem mezi sestry vincentky do Charitního domova Mendryka, to byl elixír života pro jeho další cestu.

Eva Zálešáková)

Na procházce...

Naši procházku po areálu Charitního domova Mendryka začínáme, pane preláte, překvapivě v lese, ve stráni nad rybníčkem.

Ten lesík pamatuji ještě jako zahradu s malými stromky. Dnes je vidíme vzrostlé, mají 20, možná 25 metrů, jsou to opravdu lesní velikáni. Dokonce tady rostou i houby a pod lesíkem je pěkný rybník, vnímáte takovou přívětivou vesnickou atmosféru. Kejhající husy, občas zakváká žába. Sestry mají možnost se tou malou vesničkou procházet, třeba tady v té březové aleji, to je potěcha pro tělo i duši.

Sestro Cyrilo, obrácím se k naší průvodkyni, je to tady hodně na samotě, sem se asi v zimě obtížně zajíždí, ne?

Velice špatně. Silnice je zavátá, takže i když to sem občas někdo protáhne, za chvíli, protože tady pořád a hodně fouká, tak to zavane sněhem znovu.

Co to kryté schodiště, u kterého stojíme ... ?

Bez něj by se sestry, které bydlí ve vedlejší budově, ráno nedostaly do kaple. To schodiště nás zachrání, že se nemusí prohazovat.

Vstoupili jsme dovnitř...

To je stará mendrycká škola, ve které se děti učily do páté třídy, vysvětluje Mons. Socha. Vzpomínám, že když přijedu do Magdeburku, tam je jeden kněz, který sem chodil do školy.

Unikátní je venkovní sušák na prádlo nevídaných rozměrů.

Vymyslel ho jeden důstojný pán, který tady pracoval jako údržbář, je to jakýsi kolotoč s řadami šňůr. Když se zaplní jedna část, tak elektrický motor sušák otočí, a věšme dál. A jak tady pořád fouká vítr, co se mu říká mendryčák, to prádlo usuší.

Tváří v tvář aneb obdělávejte a chraňte zahradu světa

V květnu 2015 vydal **papež František** encykliku *Laudato si'* o péči o společný domov: „Chci se proto, tváří v tvář globálnímu zhoršování životního prostředí, obrátit ke každému člověku této planety.“ Prezentace encykliky se účastnili lidé různého vyznání, různých barev pleti, ženy i muži. *Laudato si'* je přelomovým dokumentem, kdy papež se integrujícím způsobem vyjadřuje k otázkám ochrany životního prostředí a překračuje hranice katolické církve.

V harmonii s Bohem

Papež zdůrazňuje starost církve o problémy tohoto světa a navazuje na myšlenky a učení svých předchůdců od Jana XXIII. až po Benedikta XVI., který se výrazně věnoval otázkám týkajícím se životního prostředí. Zároveň oceňuje a zdůrazňuje přínos představitelů jiných církví i jiných náboženství i nasazení bezpočtu všech, kteří se zasazují o ochranu domova, který sdílíme.

Především je však připomínán svatý František z Assisi, jehož jméno si papež vybral, který je „*příkladem péče o to, co je slabé, a také příkladem radostné a autenticky prožívané integrální ekologie.*“ (10.) Dále dodává: „*Byl mystikem a poutníkem, který žil v jednoduchosti a obdivuhodné harmonii s Bohem, s druhými, s přírodou a sám se sebou. V něm je patrné, do jaké míry jsou neoddělitelné starost o přírodu, spravedlnost vůči chudým, nasazení pro společnost a vnitřní pokoj.*“ (10.) Do značné míry je to předznamenání celé encykliky. Papež vyzývá ke společnému hledání cest udržitelného a integrálního rozvoje a dále uvádí: „*Doufám, že tato encyklika, která se řadí k sociálnímu učení církve, nám pomůže uznat velikost, naléhavost a krásu výzvy, před níž stojíme.*“ (15.)

Co se děje našemu domovu

V první kapitole František uvažuje nejen nad existujícím ohrožením životního prostředí, ale zaměřuje se také na zhoršování kvality lidského prostředí. Vedle znečištění prostředí v důsledku kultury typu „použij a zahod“, klimatických změn, nedostatku vody a ztráty přírodní rozmanitosti, dochází také k úpadku kvality lidského života. Hospodářský růst nevedl po všech stránkách ke zlepšení kvality života a často jsme svědky sociálního úpadku, rozpadu svazků sociální integrace a společenství. Devastace prostředí postihuje zejména ty nejslabší na této planetě. Týká se to jak jednotlivců, tak celých zemí. V důsledku obchodní nerovnováhy mezi bohatými a chudými zeměmi vzniká „ekologický dluh“. Přes různé snahy lze konstatovat nedostatečnost mezinárodní politické reakce na současné problémy. Ekonomický zájem velmi snadno převládne nad obecným dobrem. Ekonomické mocnosti ospravedlňují nynější světový systém a jsou nakloněny ignorovat jeho dopady na lidskou důstojnost i životní prostředí. Ukazuje se tak, že devastace životního prostředí a lidský i etický úpadek spolu souvisejí. Ohledně řešení situace existují různé pohledy. Na jednom konci mýtus pokroku s vírou v technická řešení současných problémů

bez zásadních změn. Na druhém konci je přesvědčení, že lidský druh je pouze hrozbou, je třeba jeho výskyt redukovat a zabránit mu v jakémkoli zasahování. Ohrožení existuje a je jisté, že současný světový systém je neudržitelný.

Evangelium stvoření

Naše víra nabízí pohled na realitu slovy papeže: „*i když je tato encyklika ve snaze společně hledat cesty osvobození otevřená dialogu se všemi, chci ihned od počátku ukázat, jak přesvědčení víry nabízejí křesťanům a částečně také jiným věřícím vznešené motivace k péči o přírodu a ty nejzranitelnější bratry a sestry.*“ (64.) Přestože je křesťanství vyčítáno, že na základě Bible (výzva podmaňte si zemi), bylo ospravedlňováno ničení a bezuzdné využívání přírody, „*Bible nezavdává podnět k despotickému antropocentrismu, jenž nebere ohled na jiná stvoření.*“ (68.) Na jejích stránkách je člověk vybízen, aby „obdělával a chránil“ zahradu světa. Znamená to vztah odpovědné vzájemnosti mezi člověkem a přírodou. Zákonodárství Izraele bylo postaveno na skutečnosti, že dar země a jejích plodů patří všemu lidu. „*Nemůžeme se hlásit ke spiritualitě, která by opomíjela všemohoucího Boha Stvořitele.*“ (75.) Stvoření může být pochopeno pouze jako dar od Otce všech. Židovsko-křesťanské myšlení přírodu

demytizovalo. To zároveň zdůrazňuje závazek vůči ní. „*Odehrávají se fascinující a dramatické lidské dějiny, které se mohou proměnit v rozkvět svobody, růstu, spásy a lásky, anebo v proces úpadku a vzájemného ničení. Proto se církev svým působením snaží nejenom upozorňovat na povinnost péče o přírodu, ale též především bránit člověka před sebezničením.*“ (79.) Je žádoucí, aby se péče o životní prostředí pojila s láskou k lidským bytostem a nasazením pro řešení problémů společnosti. Křesťanská tradice také vždy zdůrazňovala sociální funkci soukromého vlastnictví. „*Životní prostředí je kolektivní dobro, jmění celého lidstva a odpovědnost všech. Kdo vlastní nějakou jeho část, je tomu tak pouze proto, aby ji spravoval ku prospěchu všech.*“ (95.) V Novém zákoně ve vztahu ke Kristu máme: „*Všecko je stvořeno skrze něho a pro něho*“ (Kol 1,16).

Lidský kořen ekologické krize

„*Existuje určitý zvrácený způsob chápání života, který protirečí realitě do té míry, že ji ničí.*“ (101.) Pozornost je soustředěna na technokratické paradigma a na místo, které v něm zaujímá člověk a jeho činnost. Z moci techniky a ekonomiky automaticky nevyplývá dobro. Naopak člověk není vychován ke správnému užívání moci a má sklon neuvědomovat si své meze. Dnes se prosazuje idea neomezeného růstu, jehož předpokladem je lež o nekonečné dostupnosti dober planety. Vytváří

se takové vzorce chápání využití techniky, které podmiňují život lidí i fungování společnosti. Vyhovují zájmům určitých mocenských skupin a redukují schopnost jednotlivce se rozhodovat. Technokratické paradigma se snaží ovládat ekonomiku a politiku aniž by byla věnována pozornost negativním důsledkům pro člověka. Jediným cílem je maximalizovat zisky. Dochází ke ztrátě smyslu pro celek. Život člověka je zcela vydán okolnostem určeným jen technikou. Příznaky tohoto omylu jsou pak devastace životního prostředí, úzkost, ztráta smyslu pro život i pro společnost. Lidská svoboda je však schopna technice stanovit meze a správně ji usměrnit. Moderní nesprávný pohled na člověka vedl k povýšení technického rozumu nad realitu. Pokud člověk neobjeví znovu svoje pravé místo, bude popírat samotnou skutečnost. „*Bůh dal člověku také jeho samého, a proto musí člověk respektovat přirozené a morální struktury, jimiž byl vybaven.*“ (115.)

Současná situace vede k trvalé schizofrenii, která jde od oslavování technokracie neuznávající vlastní hodnotu jiných bytostí až po popírání specifické hodnoty lidské bytosti. „*Bez obnoveného lidského bytí nevznikne žádný nový vztah k přírodě.*“ (118.) Je-li ekologická krize výrazem etické, kulturní a duchovní krize novověku, nelze uzdravit vztah k přírodě bez uzdravení mezilidských vztahů. Staví-li člověk do středu pozornosti sám sebe, dává prioritu svým podružným zájmům a ostatní relativizuje. Tato logika živí postoje, jež

vedou také k devastaci životního prostředí a sociálnímu úpadku. V integrálním pojetí ekologie, které zahrnuje i lidskou bytost, je neodmyslitelně zahrnuta i hodnota práce. Bůh postavil člověka do zahrady také, aby pracoval (Gn 2,15). Práce by měla být prostředím osobního rozvoje člověka. Vývoj však vedl k takovému typu technického pokroku, jehož záměrem bylo omezení výrobních nákladů s cílem snížit počet pracovních míst. „*Odmítnout investovat do lidí jen proto, aby se dosáhlo vyššího bezprostředního zisku, je pro společnost ten nejhorší obchod.*“ (128.) Je nutné podporovat takovou ekonomii, která bude nadále nabízet zaměstnání. K tomu aby existovala ekonomická svoboda, může být prospěšné omezit ty, kdo disponují velkými zdroji a finanční mocí. Podnikání může být ušlechtilou aktivitou, pokud podnikatel chápe, že vytváření pracovních míst je součástí jeho služby obecnému dobru. V závěru kapitoly se mluví o biologických inovacích, které jsou možné, pokud bude zajištěna vědecká a společenská debata posuzující veškeré informace týkající se následků takových kroků. Znovu se konstatuje: „*technika oddělená od etiky bude stěží schopna sama omezit svoji moc.*“ (136.)

Pavel Starý)

Autor je jáhen a jednatel Diecézních lesů Hradec Králové, s. r. o.

Dokončení příště, s tématy Integrální ekologie, Jak se zorientovat a jak jednat, Ekologická výchova a spiritualita.

Kamenné Svaté brány Božího milosrdenství se uzavřely

Svatý rok Božího milosrdenství je za námi. 13. listopadu se uzavřely jeho brány také v královéhradecké diecézi. Jak probíhal na pěti vybraných místech v diecézi? Položili jsme pět následujících otázek duchovním správcům poutních míst, která milostmi Svatého roku Božího milosrdenství hojně oplývala.

- **1.** Myslíte, že věřící docenili dar Roku Božího milosrdenství?
- **2.** Co vás, jako duchovního během tohoto období překvapilo?
- **3.** Máte odhad, kolik poutníků k vám zavítalo?
- **4.** Myslíte, že by bylo dobré, aby byl Rok Božího milosrdenství vyhlášen častěji?
- **5.** Zažil jste během roku něco, co vás překvapilo, došlo či jinak vás zasáhlo?

Ad 1. Nejsem schopen posoudit, do jaké míry celá událost věřící zasáhla. V každém případě jsem v našich farnostech vnímal citlivost farníků. Někteří to vnímali a prožívali velmi intenzívně. Zdálo se mi však, že kněží ve farnostech v diecézi byli k této iniciativě dost pasivní.

Ad 2. Zcela jasně jsem si uvědomil, že nestačí na začátku takové významné události připravit program a vytisknout plakát, ale je velmi potřebné provádět pravidelnou osvětu a farníky na konkrétní např. pouť pozvat a připomenout jim některé důležité věci, které s tím souvisí.

Ad 3. Katedrála byla pravidelně otevřená každý den. Přicházelo do ní mnoho turistů i poutníků. Nedokážu odhadnout, kolik poutníků přišlo, ale bylo to jistě několik tisíc. Přicházeli hlavně jednotlivě, organizovaných skupin bylo asi dvacet pět.

Ad 4. Domnívám se, že samotné vyhlášení Svatého roku Božího milosrdenství mnoho neznamena, ale pokud je takový rok spojen s vhodnou katechezí, pak to může mít velký význam pro obnovu duchovního života ve farnostech. Je bezesporu velmi důležité oživit v člověku citlivost pro vnímání závažnosti hříchu.

Ad 5. Během tohoto roku navštívil čtyřikrát naši katedrálu misionář milosrdenství, kněz, který byl věřícím z celé diecéze k dispozici pro duchovní rozhovor, nebo pro slavení svátosti smíření celou sobotu dopoledne. Velmi mne překvapil neobvykle velký zájem věřících o tuto službu. Domnívám se, že by bylo vhodné tuto službu nabídnout věřícím pravidelně několikrát do roka.

František Hladký)

Ad 1. Bylo dobré pochopit, že vyhlášený Svatý rok (v pořadí šestadvacátý v dějinách Církve) je především mimořádným darem. Poprvé došlo k otevření Svatých bran nejen v Římě, ale ve všech diecézích světa.

Ad 2. Byl jsem překvapen, že ve Svatém roce nebyla vyhlášena společná pouť do Říma, i když nakonec Svatý otec přijal pouť s předáním sochy sv. Anežky letos v září jako národní pouť ČR. Krakov s mladými z celého světa i naše pouť s Radiem Proglas a desítky farních a diecézních poutí do Říma přinesly však mnohá požehnání.

☞ Otevření Svaté brány Božího milosrdenství v Hradci Králové, prosinec 2015

Ad 3. V Koclířově jsme vydali 20 000 pamětních listů pro poutníky procházející Svatou branou a v závěru nebylo již co rozdávat. Bohu díky za to.

Ad 4. Po celý Svatý rok jsme konali mimo hlavní poutě na 1. soboty a Fatimské dny 13. v měsíci, každou středu a každý pátek Den Milosrdenství. S Korunkou v 15 hodin, adorací a příležitostmi ke Svátosti smíření, slavením mše svaté a společným projitím Svatou branou. Rovněž s koclířovskými farníky jsme tento rok

(Otevření Svaté brány Božího milosrdenství v Koclířově, duben 2016

intenzivně prožívali. Obzvláště se jednotlivé rodiny těšily na vylosování, aby mohly přijmout na týden putovní obrázek a celá farnost se pak vždy za tuto rodinu modlila. I po ukončení Svatého roku Božího Milosrdenství chceme jako ovoce zachovat každý pátek jako Den Milosrdenství.

Pavel Dokládal)

Ad 1. V letošním roce na poutní místo na Hoře Matky Boží u Králík přicházely stovky poutníků vedeny touhou projít Svatou branou. Nemáme je spočítané, ale jen na slavnostním otevření Svaté brány bylo na mši svaté přes tisíc poutníků. Myslím, že věřící docenili dar Roku Božího milosrdenství. Nabídl jsme zde ve Svatém roce milosrdenství každou neděli odpoledne příležitost ke svátosti smíření, a krátkou adoraci a pobožnost. Jednou měsíčně i promluvu na téma Boží milosrdenství. Větší počet lidí přicházel hlavně v pěkných letních dnech.

Ad 2. Potěšil mě velký počet lidí, kteří se účastnili různých duchovních obnov s tématem Svatého roku. Také bych řekl, že zde byl větší zájem o svátost smíření.

Ad 3. Nechali jsme natisknout 5000 upomínkových obrázků na Svatý rok, v červenci jsme objednávali dalších 5000

kusů. Kostel zde je denně otevřen všem, prošlo jím, kromě tisíců poutníků na bohoslužbách, odhadem ještě na 50–60 tisíc turistů, kteří si také mohli projít Svatou branou a přečíst nabízené texty k tématu milosrdenství.

Ad 4. Svatý rok nám milosrdenství výrazně připomněl, a to je dobře. Myslím, že Boží milosrdenství je stálé, není to jediné téma, které je třeba občas vyzvednout. Vyhlášovat Rok milosrdenství příliš často by k ničemu nevedlo.

Ad 5. Mám radost, že některé těžkosti na zdejším poutním místě se během Svatého roku vyřešily tak, že bych to nečekal. Bůh je milosrdný a Matka milosrdenství je na tomto místě často vzývána – a slyší. Ale to je spíše moje osobní poděkování Pánu za Svatý rok Božího milosrdenství.

Karel Moravec)

Ad 1. Rozhodně ano, do našeho kostela v Luži na Chrudimsku přicházelo daleko více lidí, než v předcházejících letech.

Ad 2. Překvapením pro mě bylo, v jak velké míře poutníci využívali možnosti svátosti smíření, aby získali dar odpustků.

pokračování na další straně ➤

(Kalendárium

Koclířov

■ **3. 12.** 1. mariánská sobota, celodenní program, 10.30 a 17 hod. mše svatá, 15 hod. katecheze pro děti, hlavní host: P. Josef Matras, okrskový vikář vikariátu Litomyšl

■ **2.–4. 12.** víkendový seminář „Neposkrvněné Početí Panny Marie“

■ **12. a 13. 12.** Fatimská vigilie a Fatimský den, mše sv. 12. 12. v 18 hod., 13. 12. v 9.00 hod., žehnání nemocným, adorace, zásvětný průvod s Pannou Marií Fatimskou

■ **24. 12.** Půlnoční mše svatá ve 22 hod. v kostele ČM Fatimy

■ **27. 12.–1. 1.** vánočně silvestrovský pobyt pro rodiny, společenství i jednotlivce. Duchovní i společenský program

■ **28. 12.** 17.00 hod. Vánoční koncert pěveckého sdružení Dalibor ve farním kostele

Poděbrady

■ **3. 12.** Duchovní obnova s P. Janem Pasekou

Vysoké Mýto

■ **3. 12.** od 8.00 hod. v ZUŠ adventní duchovní obnova s Kateřinou Lachmanovou

Dolní Újezd

■ **3. 12.** od 8.30 hod. adventní duchovní obnova s P. Janem Linhartem, téma: O čekání

Letohrad

■ **4. 12.** od 17.00 hod. kostel sv. Václava, Adventní koncert, Familia Cantorum s roráty

Janské Lázně - Marianum

■ **5. – 8. 12.** adventní duchovní obnova pro seniory a lidi středního věku s P. Janem Rybářem SJ.

► pokračování z předchozí strany

Ad 3. Z mnoha farností z Čech i Moravy lidé přijížděli, aby prošli Svatou branou a pomodlili se v poutním kostele P. Marie Pomocné. Odhadují, že během letošního roku mohlo být v Luži kolem osmnácti tisíc poutníků.

Ad 4. Z letošní zkušenosti tohoto mimořádného Svatého roku mohu říci, že by to lidé přivítali s velkou vděčností.

Ad 5. Bylo pro mne odměnou vidět na tvářích mnoha poutníků pokoj a radost, které si odnášeli do svých domovů.

Josef Hubálek)

Ad 1. Určitě to závisí od konkrétních lidí. V promluvách jsme se snažili dávat důraz na téma milosrdenství tak, aby se to dotýkalo běžného života člověka, a aby se slovo „milosrdenství“ nestalo jenom součástí běžných frází. Myslím, že díky Bráně milosrdenství lidé v našem kraji a vikariátu více vnímali tento rok. Naši farníci si nemohli nevšimnout hromadné poutě do opatského kostela a každosobotní ruch na klášterním nádvoří. Mimořádné události jako třeba Diecézní ministrantské setkání, nebo pětidenní předprogram pro dvěstěšedesát francouzských poutníků putujících do Krakova podle mého názoru ještě více přispěly k prožívání daru Roku milosrdenství.

Ad 2. Je třeba říci, že zdaleka ne všechny lidi poselství Roku milosrdenství zasáhlo a mnozí zůstali do poslední chvíle v pozici „staršího bratra“ z podobenství o marnotratném synovi, který by raději soudil, než dopřál slitování a spásu svým bratrům a sestrám. Vnímám jsem někdy dokonce i jakousi alergii na „slovo“ milosrdenství. Na druhé straně jsem měl možnost setkat se s mnohými, kteří tento rok opravdu vzali vážně a se slzami v očích objevovali v Nebeském Otci toho, který jim dal do majetku své dědictví a chce spasit všechny krůček po krůčku. A má dost času a darů pro všechny a nezasloužené.

Ad 3. Bylo jich přes 15 000. Většinu tvořili organizované poutě v čele se svými duchovními otci, ale k tomuto počtu dopomohly

i duchovní obnovy a cvičení v našem klášteře či koncerty a různé tábory.

Ad 4. Ano, myslím, že je to důležité. Vždyť Boží milosrdenství je jádro Ježíšovy zvěsti. Kolik křesťanů přeje svým duchovním sourozencům jen to, co si zaslouží a chtělo by je pokutovat. Jenomže jako Boží děti by měly být podobny svému Otci, jak to připomíná heslo Roku milosrdenství. A kolik z nás hledá spásu ve svých skutečích zapomínaje na to, že spásu si nikdy nemůžeme zasloužit, protože je svobodným Božím darem. Na tak důležité téma to byl krátký rok. Musíme být neustále

vytrhávání z rutiny, která zabíjí naši víru.

Ad 5. Díky možnosti setkat se s mnohými farnostmi jsem vnímal krásu farností a to mě jen utvrdilo v tom, že křesťan nemůže být křesťanem mimo společenství. Když jsem občas procházel otevřeným opatským kostelem, měl jsem doslova husí kůži, když jsem viděl mladé lidi modlící se ve skupince nebo individuálně v kostelní lavici. Obzvláště vzpomínám na jeden manželský pár, který plakal u hlavního oltáře. Nevím, co řešili, ale byli silně pohnuti, když vstoupili do kostela.

Tadeáš Róbert Spišák)

Varhany v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové mají 250 let

Dvoumanuálový nástroj postavil v roce 1766 králický varhanář Josef Streussel. Podle písemných zpráv se na nástroj poprvé hrálo 2. 12. 1766. Nástroj je pozoruhodný mimo jiné tím, že jeho varhanní skříň je vytvořena podobně jako hlavní oltář technikou iluzivní malby. V roce 1999 dokončil celkovou rekonstrukci nástroje varhanář Ivan Červenka z Jakubovic.

Na počest 250. výročí uvedení nástroje do provozu pořádá farnost koncert, na kterém vystoupí sopranistka Hana Medková, trumpetista Karel Houdek a varhaník Václav Uhlíř. Koncert se koná v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové dne 8. 12. 2016 v 19:30 hodin.

Ve Vrchlabí si zavřeli farní bránu milosrdenství

V neděli 13. 11. 2016 ukončili vrchlabští farníci stavění své „Brány milosrdenství“, která zdobila kostel svatého Vavřince od února tohoto roku. Brána byla postupně utvářena z osmi stavebních kvádrů, na nichž byla napsána témata: modlitba, půst, almužna, prosím, odpusť, děkuji, víra, naděje a láska. Kdokoli z příchozích se mohl zapojit do stavění brány tím, že si vzadu v kostele vybral lístek s konkrétním – úkolem, např.: „Poprosím Pána za člověka, kterého nedokážu mít rád.“, „Udělám někomu radost a nebudu čekat na poděkování.“, apod. Těchto inspirací bylo vždy pět ke každému tématu, tedy celkem čtyřicet. Komu se podařilo splnit daný úkol, nalepil si poté květ patřičné barvy (podle barvy lístku s úkolem) na stavební kámen, který se právě zdobil. Děti jej spolu s doprovodným citátem přinášely během nedělní mši svaté v obětním průvodu k oltáři, tam prošly bránou a mohly si vzít odměnu v podobě bonbónu. Bránou samozřejmě mohli procházet i dospělí, ale této příležitosti využívali raději v tichu mimo mši svatou.

Už adventní doba začala projektem nejen pro děti: Milosrdenství proměňuje svět. Další formou prožívání Svatého roku bylo předávání Ikony Božího milosrdenství po osmnácti rodinách, které mohly vždy týden rozjímat a modlit se u tohoto známého obrazu. Farnost Vrchlabí také v tomto roce myslela na ty, kdo milosrdenství zprostředkovávají v misiích, když v ugandském národním semináři sv. Pavla sponzorovala částkou 15 tisíc Kč rok studia bohoslovce Tita. Rok milosrdenství přinesl i otevření domácího hospice a zahájení pravidelných čtení pohádek před nedělním obědem.

Zjednání hnutí Světového apoštolátu Fatimy

Hana Frančáková, moderátorka aktivit Českomoravské Fatimy v Koclířově, bude i nadále působit v mezinárodní radě celosvětového hnutí Fatimy. Ve dnech 24.–28.10. 2016 proběhlo v Domus Pácis v portugalské Fatimě celosvětové jednání, v rámci kterého proběhly i volby do mezinárodní rady a předsednictva hnutí Fatimy. Potvrzen byl rovněž mandát Prof. America Pabla Lópeze Ortiz z Portorika, který bude vést hnutí Světového apoštolátu Fatimy i v nastávajícím období. Z připravených akcí Českomoravské Fatimy pro rok 2017 je například možné se zúčastnit Novén devíti 1. mariánských sobot, dále Putování sochy Panny Marie z Fatimy po katedrálách a poutních místech. Stěžejní akcí však bude Národní pouť do Fatimy ve dnech 7.9 – 16.9. 2017, za účasti českých a moravských biskupů. www.fatima2017.cz

(Kalendárium

Hradec Králové

■ **8. 12.** od 19.30 hod. kostel Nanebevzetí Panny Marie, koncert na počest 250. výročí postavení varhan, vystoupí sopranistka Hana Medková, trumpetista Karel Houdek a varhaník Václav Uhlíř

Bartošovice

■ **10. 12.** od 10.00 hod. vánoční řemeslný jarmark chráněných dílen Kopeček

Polička

■ **10. 12.** od 9.00 hod. adventní duchovní obnova s P. Radkem Martínkem z Holic

Letohrad

■ **10. 12.** od 9.30 hod. jídelna Orlovny Letohrad, adventní duchovní obnova s Ladislavem Heryánem

Grunta

■ **11. 12.** od 15.00 hod. adventní koncert, Freetet a Trampoty

Čihošť

■ **11. 12.** od 10.00 hod. kostel Nanebevzetí Panny Marie, připomínka čihošťské události z prosince 1949

Libice nad Cidlinou

■ **17. 12.** od 10.00 hod. nověna za duchovní povolání

Česká Třebová

■ **23. 12.** od 19.00 hod. kulturní centrum, vánoční rockový muzikál Narozený

Rychnov nad Kněžnou

■ **26. 12.** od 19.00 hod. kostel sv. Havla, vánoční rockový muzikál Narozený

(Osobní oznámení

Výročí narození

■ 12. 12. (45 let)

P. Bc. Benedikt Rudolf Machalík, OPraem.
administrátor
v Kostelci nad Orlicí

■ 19. 12. (91 let)

Josef Mokřý
emeritní farář
v Ronově nad Doubravou

■ 21. 12. (96 let)

Mons. Karel Exner
emeritní probošt Katedrální
kapituly při chrámu Svatého
Ducha v Hradci Králové,
vypomáhá v duchovní správě
v Nové Pace

■ 27. 12. (60 let)

ThDr. Jan Bárta
děkan v Ledči nad Sázavou

Výročí kněžského svěcení

■ 18. 12. (40 let)

Mgr. Ludvík Pfeifer
odešel na trvalý odpočinek,
t.č. bydlí v Charitním kněžském
domově ve Staré Boleslavi

■ 21. 12. (45 let)

Mons. Ing. Josef Pospíšil
odešel na trvalý odpočinek,
t.č. bydlí ve farnosti Raná

Oživlý račinský kříž sám oživuje

Ráčinský kříž, sakrální památka v obci Račín na pomezí královéhradecké a brněnské diecéze, který byl po dlouhou dobu zapomenutou pamětihodností obce. Jeho přesné stáří není známé, ale z historických souvislostí a podle povrchu kamene se lze domnívat, že pochází z doby barokní a je pravděpodobně vůbec nejstarší místní připomínkou starých časů. Kříž stojí v hlubokých lesích Českomoravské vrchoviny, ve vesnici, na jejímž vzniku se po roce 1650 podíleli i mniši z nedalekého cisterciáckého kláštera ve Žďáře nad Sázavou. V obci žije kolem stovky lidí, z nichž praktikujících věřících je asi patnáct a i ti se ještě rozdělují do různých kostelů v okolí a k tomu ještě do dvou diecézí. Nelze tedy mluvit o společenství jako takovém.

Před lety si všimla Marie Macková z Kutné Hory, že Račinský kříž působí velmi opuštěným dojmem, zarůstá do tují a nikdo mu nevěnuje pozornost: „Až jsem se této skutečnosti lekla, protože právě tady jsem na prázdninách u babičky a dědečka získávala svou víru.“ Díky modlitbě za nápravu věci, dostala časem odvahu a přesvědčila obec spravujícího starostu Jiřího Subého o tom, že si kříž zaslouží péči a pozornost.

Prerostlé túje byly tedy vykáceny a okolí upraveno. „To by však bylo málo. Hledali jsme způsob, jak lidi oslovit a ke kříži přivést.“, svěruje se paní Marie, a tak se

(Foto Josef Bořil)

letos po mnoha letech, v neděli před „dušičkami“, sešli lidé při akci Vzpomínání na zemřelé a požehnání Račinského kříže. Symbol kříže opět splnil své poslání. Stal se pomyslnou křižovatkou, na které se zase potkali místní ze vsi s těmi z okolí i z dálky. „A rozcházeli se velmi pomalu, povíдали si a bylo vidět, že jim je spolu dobře.“, svěřila se s dojetím Marie Macková, a dodala, že se u nově posvěceného kříže zrodilo přání, aby i v Račíně byla alespoň jednou za rok mše svatá. Zdá se, že se to podaří.

Svatý Martin v Dolním Újezdu pohledem dětských očí

Ve farnosti sv. Martina v Dolním Újezdu u příležitosti 1700. výročí narození sv. Martina se uskutečnily tvořivé dny pro děti. Pod vedení paní Šárky Hrouzkové se ve dnech 21. a 22. 10. uskutečnil Tvořivý víkend pro děti. První den se děti na faře seznámily s osobou sv. Martina ve světě umění a následující den vytvářely obrázky s postavou sv. Martina z pohledu svých dětských očí. Dětské obrazy byly vystaveny u příležitosti farní poutě.

Broumovské diskuse o evropské identitě

Třetí ročník Broumovských diskusí přilákal ve dnech 7.–8. listopadu do kláštera v Broumově na 150 účastníků z celé republiky, kteří přijeli debatovat na téma Evropská identita s Pavlem Bělobrádkem, Petrem Robejškem, Petrem Kolářem, Alexandrem Tomským a dalšími osobnostmi politického, společenského, vědeckého i církevního života.

„Doufáme, že letošní Broumovské diskuse byly inspirací jak pro návštěvníky z řad publika, tak i pro panelisty samotné. Letošní téma ukázalo, že každý vnímá svou národní i evropskou identitu jinak. Názorová rozmanitost, kterou odhalily hlasy jednotlivých generací mezi posluchači i řečníky, přinesla zajímavou a plodnou diskusi, na níž bychom chtěli navázat i v dalším ročníku konference příští rok. Ukázalo se také, že ač jsme zvolili formát, v němž na diskuse bylo více času, než je obvyklé – jeden panel trval tři hodiny – přesto se na všechny nedostalo. To indikuje, že diskutovat chceme, ale není tolik příležitostí, což zároveň způsobuje, že se diskusi musíme mimo jiné i stále učit.“ svěřil se Jan Školník, ředitel a zakladatel pořádajícího Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov.

Pohostinné místo vzdělávání i umění, inspirativního dialogu a spolupráce, živého turistického ruchu i poklidného rozjímání či společné meditace. To je broumovský benediktinský klášter – národní kulturní památka mnoha tváří, do které se opět po letech vrací život. *„Já jsem přijel do Broumova z primárně sobeckého důvodu – osvěžit se na místo, které dýchá pozitivní energii. Jsem tu už podruhé a pro mě osobně mají Broumovské diskuse skutečně vysokou úroveň, nejen skladbou řečníků, ale i publikem, které je velmi osvěžující. Jsou tu lidé, kteří dokáží věcně formulovat otázku a mají názor, který se nestydí vyjádřit, což je velmi povzbudivé,“* uvedl diplomat Petr Kolář, bývalý velvyslanec v Rusku.

Vánoční pořad s Kantory

V rámci cyklu „Jak se vám líbí“ připravilo královéhradecké studio Vojtěch Radia Proglas vánoční hudební pořad s vedoucím známé hudební folkové skupiny Kantoři z Hradce Králové Janem Filipem. Poslechnout si ho budete moci v pátek 26. prosince 2016 v 19.15. V pořadu si budeme povídat nejen o vánočních koledách našich i cizích, ale Jan Filip nám představí rovněž nové CD koled skupiny, ze kterého si pustíme několik zajímavých ukávek.

Kantoři vydali za 46 let existence už čtyři vánoční alba: Pokoj, štěstí, zdraví (1984), Zvěstujem vám radost (2001), Vánoční rosička (2005) a nyní nové s názvem Dobrý večer tobě. První z nich obsahovalo výhradně české koledy – v té době se skupina věnovala především písním ze severovýchodních Čech, z Krkonoš a Podkrkonoší. Na Zvěstujem vám radost byly napůl vánoční písně české a irské/anglické. Vánoční rosička už nabízela koledy z různých zemí – z Polska, Irska, Bretaně, Německa, Ameriky, Kanady... A nové album v tomto trendu pokračuje, rovněž obsahuje písně z různých zemí (nově např. Francie, Španělsko). Na rozdíl od minulých je však natočené na koncertě.

Pořad si bude možné poslechnout po odvysílání z audioarchivu Radia Proglas na adrese: <http://www.proglas.cz/audioarchiv.html>

(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Irma Zaleski

Moudrost kradu u svatých

Makrina, fiktivní „pouštní matka“, nežije v poušti, nýbrž v bytě uprostřed města. Naslouchá, modlí se a v krátkých příbězích předává to, co sama „ukradla“ u svatých, vždyť oni zase „kradli“ z pokladnice Boží moudrosti. Brož., 76 s., 129 Kč

Danielle Schererová

Nikdo ti neuvěří

Příběh ženy zneužívané knězem

Kniha nechce skandalizovat církev ani její služebníky, ale poskytnout vhled do bolestného a komplikovaného prožívání podobně trpících lidí, aby se jim dostalo pochopení a adekvátní pomoci. Brož., 185 s., 259 Kč

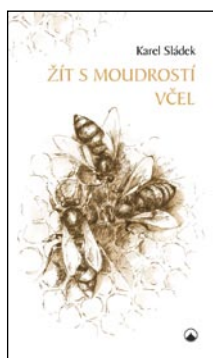
(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Karel Sládek

Žít s moudrostí včel

Čtenář se dozví řadu věcných zajímavostí, ale autor vždy směřuje trochu dál a výš – rád by nám pomohl, abychom se znovu naučili dívat se srdcem, žít s kontemplativním pohledem na svět, který naši generaci tolik schází. Brož., 61 s., 119 Kč

Ivan Renč

Kytice z královské zahrady

Příběhy svatých ochránců
Čech a Moravy pro děti

Kniha představuje tyto křesťanské velikány tak, aby děti s napětím prožívaly jejich osudy a aby se jim vybavil člověk s velkým srdcem, až někde zahlédnou kamennou sochu nebo obraz světce. 3. vydání, váz., 93 s., 269 Kč

IV. Diecézní fórum mládeže

Jak vnímají mladí lidé své místo v Církvi? Po čem touží a co od Církve očekávají? Přesně na tyto otázky hledalo o víkendu 4. – 6. listopadu čtyřicet delegátů z královéhradecké diecéze odpověď na IV. Diecézním fóru mládeže, konajícím se na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína v Hradci Králové. Pozvání přijali také zástupci vedení diecéze, kaplani určení pro práci s mládeží, stejně jako hosté z řad řeholních společenství, církevních škol a laiků. Hlavním tématem diskuzí byla evangelizace.

V referátu Evangelizace slovem nebo činem?, představil Vojtěch Jurásek příklady konkrétní evangelizace a některé projekty: „*Nemusíme pořádat velké akce, stačí vymyslet vhodnou aktivitu ve škole, v místě našeho bydliště či v okolí a nestydět se za své hodnoty. Druzí si našeho chování všimnou.*“ P. Jiří Jeniš působící v Diecézním centru života mládeže v brněnské diecézi, ve svém příspěvku Evangelizace – životní styl, rozdělil evangelizaci na přímou a nepřímou: „*Nebojte se žít víru i mimo kostel, evangelizujte svým životem. Nestydte se za svůj životní postoj ke Kristu. Respektujte však svobodnou vůli druhého člověka, protože Bůh tu naši také respektuje.*“ Především potřeba vzdělávání se ve v otázkách víry, zaznívala v závěrech diskuzních skupin, které budou vybranými delegáty prezentovány na Celostátním fóru mládeže v Olomouci v únoru 2017.

Radostné Vánoce také lidem z chráněného bydlení v Neratově

Vážení přátelé, tak jako v minulých letech, i letos hledáme lidi dobré vůle, kteří by spolu s námi chtěli připravit radostné vánoční svátky lidem s mentálním postižením z našeho chráněného bydlení Domov v Neratově v Orlických horách. Ti často nemají vlastní rodiny ani nikoho blízkého, kdo by jim vyplnil jejich malá vánoční přání. Proto se obracíme na veřejnost. Chcete-li i o letošních Vánocích potěšit tyto lidi, kontaktujte paní Kláru Kadlecovou na telefonu 494 530 059 nebo e-mailem klara@neratov.cz. Domluví se s Vámi na výběru dárku a na nejlepším způsobu jeho dopravy do Neratova. Pokud neradi nakupujete, můžete nám na zvolený dárek také poslat finanční příspěvek a o nákup a zabalení se pak postaráme sami. Číslo transparentního účtu pro příspěvky je 309 55 66 309 / 0800, variabilní symbol vánoční sbírky je 24122016.

Liturgie katechumenů v byzantské liturgii

První společná část věřících a kněze při slavení liturgie Jana Zlatoústého je bohoslužba katechumenů. V západním obřadu se setkáváme s označením bohoslužba slova.

Samotný název pochází z raně křesťanských dob. Na této části mohli být přítomni i nepokřtění. Jednalo se o přípravu na křest a postupné uvádění do života víry. Liturgie katechumenů vznikla pod vlivem starozákonní synagogy. Židé se scházeli každou sobotu na modlitbu, zpěv žalmů a posvátného čtení. I sám Pán Ježíš se účastnil těchto setkávání. První křesťané převzali tuto část od našich starších bratrů ve víře a dali jí křesťanský význam.

Bohoslužba začíná znamením kříže s evangeliářem se slovy: „*Požehnané království Otce i Syna i Ducha Svatého nyní i vždycky i na věky věků*“. Znamení kříže s evangeliářem v sobě symbolizuje připravenost bratrů a sester přijmout Kristův kříž a celé jeho učení. Jedná se o připomínku našeho křtu, při kterém jsme byli naroubováni v tajemné Tělo Kristovo a stali jsme se bratry a sestrami Krista. Křtem jsme byli pozváni k účasti na slavení svaté liturgie a k čerpání její milosti pro naši spásu, která se nachází v lůně Svaté Trojice.

Po znamení kříže následuje velká ekténie. Jedná se o přímluvné litaniové modlitby, které pronáší jáhen. Potom následuje zpěv antifon, tzv. antifonálních žalmů (Ž 91, Ž 93, Ž 94). Během zpěvů antifon se kněz modlí své kněžské modlitby. Při zpěvu třetí antifony se uskutečňuje tzv. malý vchod. Jedná se o průvod s evangeliářem, který má svůj počátek v prvotní církvi, symbolizuje zvěstování evangelia apoštoly a křesťany na celém světě. I my jsme pozváni jít do světa

a zvěstovat radostnou zvěst evangelia. Zpěvy, které následují, se nazývají tropary a kondaky. Tropar znamená vítěství. Jde o krátkou píseň, která oslavuje událost konkrétního svátku nebo oslavy svatých. Následuje zpěv kondaků, krátkých písní sestavených ke svátkům Ježíše Krista, Bohorodičky a svatých. Tropary a kondaky se zpívají na 8 hlasů podle stanovených vzorů. Malý vchod je ukončený Trojsvatou písní. Následuje čtení z Apoštola. Čtení ze Starého zákona neprobíhá při liturgii, ale při Večerních modlitbách tzv. Večerní. Poté následuje zpěv Aleluja a čtení z evangelia a homilie.

Bohoslužba katechumenů je uzavřena ekténií za celou církev. Než začne druhá část liturgie, následuje zvolání: „*Dvěře, dvěře! Odejďte, čekatelé křtu, a křesťané, zůstaňte, bude se slavit Pánova Pascha*“.

Petr Čapek)

(Knížní tipy

Nakladatelství Paulinky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Paolo Gulisano

C. S. Lewis

Ve světě fantasy a evangelia

Kniha se věnuje postavě a dílu známého spisovatele, který se pod vlivem svého přítele J. R. R. Tolkiena znovu navrátí ke křesťanství, což ovlivnilo jeho následující tvorbu. Záměrem knihy je vtáhnout čtenáře do Lewisova života, dát nahlédnout do světa jeho víry a vnitřní svobody a skrze tuto optiku číst jeho nádherné příběhy. Váz., 264 str., 279 Kč

Milosrdní dojdou milosrdenství

Světový den mládeže Krakov 2016

Co přiměje téměř dva miliony mladých lidí, aby našetřili dost peněz, zabalili krosny, opustili své domovy a vydali se na cestu, mnohdy tisíce kilometrů dlouhou? Odpověď nabízí tato kniha vzpomínek na neopakovatelné zážitky ze Světového dne mládeže v polském Krakově. Brož., 191 str., 160 Kč

O budoucnosti hospodaření diecéze

V biskupském městě královéhradecké diecéze se sešli v pondělí 24. října, na pozvání Mons. Jana Vokála, sídelního biskupa, zástupci ekonomických rad farností celé diecéze, aby získali informace o zásadních otázkách budoucího vývoje financí a majetku královéhradecké diecéze. Jak řekl diecézní ekonom Ing. Pavel Rathouský, mnoho věcí bylo již příslušnými diecézními grémii schváleno a také uvedeno do praxe.

Setkání se zúčastnilo na sto padesát účastníků, kteří pozorně naslouchali všemu, co jim bylo sdělováno. V první části setkání představil diecézní ekonom směr, kterým se bude diecéze v pořetituční době dále ubírat, včetně nutnosti pohledu na hospodaření diecéze jako celku: „*Náročným úkolem bude nahradit končící příspěvky státu novými výnosy z církevního majetku. Součástí strategie jsou rovněž investice z finančních náhrad do majetkových aktiv, např. nákupu dalších zemědělských a lesních pozemků a jejich následné zcelení do větších ploch.*“ Vedoucí odboru Správy majetku Bc. Petr Kábrt seznámil účastníky mimo jiné se stavem budov, jež byly diecézi navraceny a které jsou všechny v takovém stavu, že se u poloviny z nich uvažuje o demolici. Překvapením byl pro přítomné fakt, že v rámci restitucí získala diecéze pouze šest budov.

Velký časový prostor byl dán tématu lesního hospodářství. Za tímto účelem vznikla v roce 2013 společnost Diecézní lesy Hradec Králové s.r.o. Ta obhospodařuje lesy, patřící do majetku jednotlivých církevních právnických osob – farností, kapituly a Biskupství na území Královéhradecké diecéze a v současné době hospodáří na cca 6000 ha, které jsou zároveň i honitbou. Proto v současné době přebírají DLHK od Lesů ČR vlastní honitbu, aby bylo možno vyvíjet činnost i v tomto odvětví lesního hospodářství. „*Co se týká stavu lesů při jejich převzetí, lze konstatovat, že jsou v dobré kondici a ve všech stupních růstu.*“, potvrdil jednatel a ředitel společnosti Ing. Pavel Starý.

Zástupci ekonomických rad farností využili beze zbytku i čas určený k debatě nad jejich dotazy, na které odpovídal i biskup Jan Vokál, který se ostatně velmi aktivně zapojoval po celé setkání. Ten zároveň všem zúčastněným poděkoval za jejich zájem a aktivní přístup v hospodaření v jejich farnostech.

Předplatné měsíčníku Adalbert může být nápaditým dárkem!

Vážení čtenáři, přibývají ti z vás,
kteří žádáte redakci Adalberta o

Dárkový poukaz na předplatné časopisu

pro rok 2017

protože jej hodláte položit pod vánoční stromeček
svým blízkým. Samozřejmě nás to těší!

Ozvěte se nám na redakční e-mail:

adalbert@bihk.cz

nebo zatelefonujte na číslo

tel. 495 063 422

Papežská misijní díla

Jeden dárek navíc® pro děti v Africe

Nezapomeňme ani o letošních Vánocích na děti, které strádají, a připravme jim Jeden dárek navíc®. Podpořte společně s námi snahu ugandské misijní stanice vytvořit si soběstačný výživový projekt. Přispějme jim na výstavbu drůbežárny, zakoupení nosnic, brojlerů a krmiva, který misijní stanici umožní vybudovat vlastní zdroj potravy pro opuštěné děti. Z peněz utržených za prodej drůbeže a vajec se budou financovat rovněž animační dětské programy.

V případě úspěšného provozování bude tento nápad rozšířen i do místních farností v diecézi Fort Portal. Náklady na stavbu, materiál a práci činí přibližně 950 Kč na jedno dítě, kterému bude z těchto prostředků zajištěna nutričně bohatá výživa a křesťanská formace. Své vánoční dárky pošlete, prosím, nejpozději do 31. 12. 2016. Uganda je chudý africký stát, kde si většina lidí musí vystačit s méně než jedním dolarem na den. Velkým problémem je virus HIV, kvůli němuž každým rokem osíří více než 1,1 milionu dětí. Země se potýká také s vysokou úmrtností dětí na podvýživu.

Údaje k zasílání darů – číslo účtu: **72540444/2700, VS: 240**, do zprávy pro příjemce uveďte: **Uganda**. Zájemcům vystavíme potvrzení pro daňové účely. **Děkujeme!**

(Foto archiv PMD)

Poděkování za podporu a dary na Misijní neděli 2016

23. října 2016 jsme společně oslavili už 90. Misijní neděli, kdy jsme se propojili v modlitbách a darech, abychom podpořili Církev v jejím misijním poslání. Světový den misí jsme si na mnoha místech připomněli obětními průvody dětí v kostýmech či barvami pěti kontinentů. Štědrost dárců se projevovala nejen při sbírce, ale také při organizování akcí na podporu projektů Papežských misijních děl, čehož si nesmírně vážíme.

Děkujeme všem farnostem, Misijním klubkům i jednotlivcům a všem ostatním, kteří se podíleli na přípravách a průběhu oslav Misijní neděle. Děkujeme za veškeré dary, společné modlitby za misie, misionáře, šíření víry a misijního růžence. Děkujeme, že podporujete Papežská misijní díla, která spojují Vaši pomoc se šířením víry v rámci Kongregace pro evangelizaci národů. Bůh Vám žehnej.

ICLic. Mgr. Leoš Halbrštát, národní ředitel PMD)

(Knížní tipy

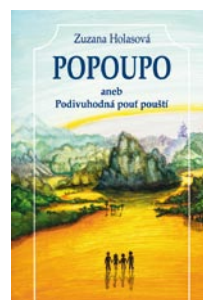
Nakladatelství Paulínky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Zuzana Holasová

Popoupo

aneb Podivuhodná pouť pouští

Čtyři děti se záhadným způsobem dostanou do příběhu hry, kterou si samy vymyslely. Pravidla se najednou mění ve skutečnost a děti tak okamžitě pocítí následky svých dobrých či špatných rozhodnutí. E-kniha 125 Kč; tištěná kniha 249 Kč; audiokniha na CD 229 Kč, audiokniha ke stažení z portálů 119 Kč

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klappkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Ilse Sand

Přecitlivělost není slabost

Jak přecitlivělost vnímat jako výhodu, jak čelit hněvu či studu, jak se vyrovnat s depresí a úzkostí. Jedná se o jednu z prvních českých knih na téma. Brož., 136 str., 249 Kč

(Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelství.portal

Daniel Rušar

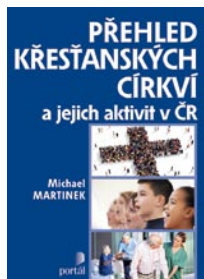
Kamzíkův velký skok

Smrt blízké osoby stahuje každému hrdlo. Autoři této obrázkové knížky si berou na pomoc alegorický příběh o malém kamzíkovi, který se s mamčinou pomocí vypořádává se smrtí brášky a přeskočí hlubokou propast strachu a zmatku směrem do budoucnosti. Cílem knihy je poskytnout dětem možnost, jak se vyrovnat se smrtí blízkého člověka. Může být použita jako metodická příručka pro mateřské školky a 1. a 2. třídu prvního stupně. Váz., 40 str., 229 Kč

Michael Martinek

Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR

Kniha je psána pro ty, kteří se chtějí zorientovat v tom, co jednotlivé křesťanské církve nabízejí a v jakých oblastech fungují: jaké je jejich rozdělení, organizační struktura, místo v právních vztazích se státem a ve kterých oblastech občanské společnosti působí. Váz., 340 str., 415 Kč

Biskup Jan Vokál požehnal novému sídlu PMD v Hradci Králové

Královéhradecký diecézní biskup Mons. Jan Vokál v pondělí 24. října 2016 požehnal prostory Národní kanceláře Papežských misijních děl v Hradci Králové. V novém sídle v ulici Na Kropáčce 30/1 ho přivítal národní ředitel PMD jáhen Leoš Halbrštát. Slavnostního odpoledne se zúčastnil také biskupský vikář pro pastorační P. Jan Paseka, bývalý vojenský kaplan, administrátor farnosti Opatovice nad Labem P. Jaroslav Brožek, diecézní ředitel PMD – Antonín Glogar z ostravsko-opavské diecéze a Bronislava Halbrštátová z královéhradecké diecéze, pracovníci Národní kanceláře, zástupci médií a další hosté.

Po prohlídce a malém pohoštění otec biskup nové kanceláře požehnal modlitbou: „Dobrý a milosrdný Bože, víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo tě milují. Prosíme, ať tvé požehnání spočine na tomto místě, v této kanceláři a požehnej všechny, kdo zde budou pracovat a kdo sem budou přicházet. Ať se dovedou darovat ve službě bližním s vědomím, že tím slouží tobě. Ať zde vládne duch pokoje a moudrosti, spravedlnosti a lásky, ochotné služby a vzájemné pomoci. Prosíme o to skrze Krista, našeho Pána.“

Na závěr poděkoval národní ředitel PMD otci biskupovi za poskytnutí nových prostor, které se stanou reprezentativním místem pro papežské misie a místem pomoci nejpočetnějším v celém světě.

Pohled pro misie®

Přípravu na Vánoce můžete spojit s pomocí nejchudším dětem. Jednou z takových aktivit PMD je Pohled pro misie® – VS 140. Předtisky, na které lze malovat, jsou k dispozici v kanceláři PMD nebo u diecézní ředitelky. Finanční dary získané jejich prostřednictvím budou využity na podporu chudých dětí, např. v Bangladéši.

Nástěnný kalendář Bangladéš 2017

Připravili jsme pro Vás velký nástěnný kalendář pro rok 2017. Obsahuje 12 krásných barevných fotografií, které Vás provedou celým následujícím rokem. Snímky byly pořízeny v diecézi Mymensing během misijní cesty do Bangladéše. Darem za tento kalendář podpoříte projekty Papežských misijních děl v této oblasti. Objednat si ho můžete na webových stránkách PMD: <http://www.missio.cz/katalog/periodika/kalendar-nastenny/banglades-2017/> Ať se Vám náš nový misijní materiál líbí!

Papežská misijní díla

Na Kropáčce 30/1, 500 03 Hradec Králové
tel. 604 838 882, pmid@missio.cz, www.missio.cz
číslo účtu: 72540444/2700

Charitní listy

ZPRAVODAJ DIECÉZNÍ CHARITY HRADEC KRÁLOVÉ

S pomocí pečovatelek jde všechno líp

Orlickoústecká Charita z letošního výtěžku Tříkrálové sbírky zakoupila potřebný vůz pro terénní pečovatelskou službu, kterou poskytují v celém regionu. Díky tomu může na sedm desítek seniorů a lidí se zdravotním postižením ročně žít v domácím prostředí.

Pečovatelky za klienty pravidelně dojíždí domů. Pomáhají jim s každodenní osobní péčí a hygienou i úklidem domácnosti. Dováží klientům obědy a nákupy nebo je dopraví k lékaři.

Každý pokrok je znát

Mnozí si tuto možnost velmi pochvalují. Jednou z nich je i paní Chaloupková z Ústí nad Orlicí, která se po mozkové příhodě a měsíčním pobytu v nemocnici nedávno vrátila domů. Tam na ni čekala nejen obětavá rodina, ale i charitní pečovatelky. „Zpočátku jsme chodily ve dvojici, abychom zvládly paní přesunout na toaletní křeslo a umýt na posteli. Její pohyb byl značně omezený. Ale protože se hodně snaží, pokroky jsou opravdu znát,“ říká Veronika, vedoucí pečovatelské služby, a pokračuje, „Dnes – po tříměsíčním pobytu doma – se postaví, přejde si s chodítkem po bytě a díky sedačce do vany se stalo snadným i koupání.“

Společně na nákupy

Paní Chaloupková je velice energická a veselá dáma, takže není divu, že pečovatelkám rychle přirostla k srdci. Jednoho dne se ji rozhodly vyvézt také trochu na vzduch na nákupy. „No to byla přepadovka. Už ani nevím, co jsme koupili,“ směje se paní, „přijelo šest pečovatelek, vrhly se na mě, ustrojily, snesly na vozíku dolů ze schodů a jely jsme nakupovat. Byla to paráda a hodně jsme se nasmály.“

Doma je doma

Den, kdy jsme paní Chaloupkovou navštívili, ji čekal už jen poslední úkol – přejít s pomocí chodítka z pokoje do kuchyně, kde mají papouška Filipa, a zase se vrátit k posteli. „Já se musím snažit, dyť chci jít zase na koupi,“ komentuje svůj výkon paní,

ⓘ Paní Chaloupková, kterou letos postihla mozková příhoda, se po návratu z nemocnice může zotavovat doma díky pomoci charitních pečovatelek a rodiny. Autor: Iva Marková

„a tady s děvčaty jsem nadmíru spokojená“. Pak už ji Veronika jen uloží, obloží polštáři, aby nevznikly proleženiny, a další den je u konce, „Chodíme sem moc rády, paní i pán jsou usměvaví, rodina funguje ideálně, mají mezi sebou moc hezké vztahy, takže se moc hezky pracuje i nám,“ uzavírá pečovatelka.

Iva Marková ⓘ

Příklady využití letošní Tříkrálové sbírky

Tříkrálová sbírka 2016 vynesla v naší diecézi téměř 14,6 mil. korun. Charity z výtežku podpořily své služby a zařízení na pomoc nemocným, seniorům, handicapovaným, rodinám s dětmi a lidem v tísní.

OCH Havlíčkův Brod, Charitní ošetrovatelská služba: pořízení auta pro zajištění domácí zdravotní péče v regionu

• **OCH Hradec Králové**, Středisko rané péče Sluníčko: hippoterapie a canisterapie pro rodiny s hendikepovanými dětmi • **OCH Červený Kostelec**, Domov sv. Josefa v Žirči: pořízení keramické pece do dílny pro nemocné roztroušenou sklerózou

• **OCH Jičín**, Dobrovolnické centrum: podpora dobrovolnických aktivit pro seniory, hendikepované a děti • **OCH Kutná Hora**, Středisko Na Sioně: stavební úpravy centra pro rodiny s hendikepovanými dětmi • **OCH Pardubice**, Domácí hospicová péče: podpora domácí péče o nevléčitelně nemocné

• **OCH Polička**, Terénní služby: pořízení auta pro zajištění charitní pečovatelské služby a osobní asistence • **OCH Ústí nad Orlicí**, Charitní pečovatelská služba: pořízení a provoz auta pro terénní službu

• **FCH Dvůr Králové n. L.**, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ve Vítězně: vybavení nového centra (pomůcky, hry a materiály pro děti) • **FCH Dolní Újezd**, Charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba: provozní činnost a nákup kompenzačních pomůcek

• **FCH Chrudim**, Dobrovolnické centrum: podpora rozvoje dobrovolnictví na pomoc seniorům v domovech a pacientům v nemocnici • **FCH Litomyšl**, Charitní pečovatelská služba: provozní činnost služby pro seniory a lidi se zdravotním postižením v domácím prostředí

• **FCH Náchod**, Podpora dětí se sociálně slabých rodin: příslušenství k invalidnímu vozíku, ozdravný pobyt, pomůcky pro volnočasové aktivity • **FCH Třebachovice p. O.**, Charitní pečovatelská služba: nákup kompenzačních pomůcek • **FCH Studenec**, Charitní ošetrovatelská služba: nákup zdravotnického materiálu • **DCH Hradec Králové a Charity v diecézi**, Podpora humanitárních projektů v Indii: večerní vzdělávání dětí, kvalifikační kurzy pro nezaměstnanou mládež bez vyučení v oblasti Bangalore, výstavba školy v Mansapuru a projekt Univerzita pro studenty VŠ v oblasti Belgaum. (OCH = oblastní Charita, FCH = farní Charita, DCH = diecézní Charita).

• **FCH Třebachovice p. O.**, Charitní pečovatelská služba: nákup kompenzačních pomůcek • **FCH Studenec**, Charitní ošetrovatelská služba: nákup zdravotnického materiálu • **DCH Hradec Králové a Charity v diecézi**, Podpora humanitárních projektů v Indii: večerní vzdělávání dětí, kvalifikační kurzy pro nezaměstnanou mládež bez vyučení v oblasti Bangalore, výstavba školy v Mansapuru a projekt Univerzita pro studenty VŠ v oblasti Belgaum. (OCH = oblastní Charita, FCH = farní Charita, DCH = diecézní Charita).

• **FCH Litomyšl**, Charitní pečovatelská služba: provozní činnost služby pro seniory a lidi se zdravotním postižením v domácím prostředí

• **FCH Náchod**, Podpora dětí se sociálně slabých rodin: příslušenství k invalidnímu vozíku, ozdravný pobyt, pomůcky pro volnočasové aktivity • **FCH Třebachovice p. O.**, Charitní pečovatelská služba: nákup kompenzačních pomůcek • **FCH Studenec**, Charitní ošetrovatelská služba: nákup zdravotnického materiálu • **DCH Hradec Králové a Charity v diecézi**, Podpora humanitárních projektů v Indii: večerní vzdělávání dětí, kvalifikační kurzy pro nezaměstnanou mládež bez vyučení v oblasti Bangalore, výstavba školy v Mansapuru a projekt Univerzita pro studenty VŠ v oblasti Belgaum. (OCH = oblastní Charita, FCH = farní Charita, DCH = diecézní Charita).

• **FCH Litomyšl**, Charitní pečovatelská služba: provozní činnost služby pro seniory a lidi se zdravotním postižením v domácím prostředí

• **FCH Náchod**, Podpora dětí se sociálně slabých rodin: příslušenství k invalidnímu vozíku, ozdravný pobyt, pomůcky pro volnočasové aktivity • **FCH Třebachovice p. O.**, Charitní pečovatelská služba: nákup kompenzačních pomůcek • **FCH Studenec**, Charitní ošetrovatelská služba: nákup zdravotnického materiálu • **DCH Hradec Králové a Charity v diecézi**, Podpora humanitárních projektů v Indii: večerní vzdělávání dětí, kvalifikační kurzy pro nezaměstnanou mládež bez vyučení v oblasti Bangalore, výstavba školy v Mansapuru a projekt Univerzita pro studenty VŠ v oblasti Belgaum. (OCH = oblastní Charita, FCH = farní Charita, DCH = diecézní Charita).

• **FCH Litomyšl**, Charitní pečovatelská služba: provozní činnost služby pro seniory a lidi se zdravotním postižením v domácím prostředí

• **FCH Náchod**, Podpora dětí se sociálně slabých rodin: příslušenství k invalidnímu vozíku, ozdravný pobyt, pomůcky pro volnočasové aktivity • **FCH Třebachovice p. O.**, Charitní pečovatelská služba: nákup kompenzačních pomůcek • **FCH Studenec**, Charitní ošetrovatelská služba: nákup zdravotnického materiálu • **DCH Hradec Králové a Charity v diecézi**, Podpora humanitárních projektů v Indii: večerní vzdělávání dětí, kvalifikační kurzy pro nezaměstnanou mládež bez vyučení v oblasti Bangalore, výstavba školy v Mansapuru a projekt Univerzita pro studenty VŠ v oblasti Belgaum. (OCH = oblastní Charita, FCH = farní Charita, DCH = diecézní Charita).

Děkujeme všem dárcům za štědrost a solidaritu!

(AKTUALITY)

Paní Elzbieta Grécová z Hospice Anežky České obdržela Cenu Charity

Praha: Cenu Charity Česká republika za nelehkou a obětavou práci letos obdrželo šest žen a dva muži z řad charitních pracovníků a dobrovolníků. Za naši diecézi byla oceněna ošetrovatelka u lůžka v Hospici Anežky České paní Elzbieta Grécová z Oblastní charity Červený Kostelec. Ocenění předávali ředitel Charity ČR Lukáš Curylo, prezident organizace biskup Pavel Posád, zástupci Nadace České spořitelny a společnosti T-Mobile na benefičním koncertu Arcidiecézní charity Praha v pondělí 31. října v pražském Obecním domě.

Paní Elzbieta Grécová pracovala jako ošetrovatelka u lůžka v Hospici Anežky České od roku 1997. O terminálně nemocné se starala vždy citlivě a s empatií. Práce, již zvládala profesionálně a se skromností sobě vlastní, se stala jejím posláním. Pečovala nejen o tělesné potřeby klientů, ale také o jejich duši. Umí pacientům naslouchat a rozptýlit jejich obavy z opuštěnosti. Gratulujeme a přejeme vše dobré!

Jana Karasová)

(Obětavá ošetrovatelka z Hospice Anežky České paní Elzbieta Grécová přebírá Cenu Charity ČR za rok 2016 z rukou ředitele Lukáše Curyla. Foto: Lubomír Kotek

Dobrovolnice z dm drogerie potěšilo, že pomohou právě Charitě

Havlíčkův Brod: Díky týmu dobrovolnic z havlíkobrodské prodejny dm drogerie markt měla zdejší Charita méně starostí s úklidem po malování svých prostor v Bělohorské ulici. Tři ženy se ve čtvrtek 13. října ráno s vervou pustily do mytí oken, vytírání podlah a dalších prací v celkem třech místnostech.

„Bylo to parádní. Nás tři velmi potěšilo, že jsme mohly pomoci. Navíc víme, že Oblastní charita Havlíčkův Brod dělá řadu dobrých činností, takže jsme s o to větší radostí dorazily,“ uvedla dobrovolnice Markéta Poláková z dm drogerie, která navíc prozradila, že rády pomohou i příští rok. „Možnosti firemního dobrovolnictví jsme využili poprvé. Dobrovolnice nám hodně pomohly, za což jim velice děkujeme,“ uvedla zástupkyně ředitelky Oblastní charity Havlíčkův Brod Bc. Jana Dománková.

Společnost dm není pro Charitu ČR neznámým partnerem. Loni v říjnu společně odstartovaly v rámci projektu s názvem „dm pomáhá dětem“ podporu rodin s malými dětmi v nepříznivé životní situaci. Už v minulých měsících tak klienti Charitního domova v Havlíčkově Brodě i v Humpolci dostali dětské pleny, klientům Sociálně aktivizační služby darovala dm poukazy na nákup těchto plen.

Aneta Slavíková)

Nejkrásnější židli, která rozzáří krajský úřad, namaloval Petrklíč

Ledeč nad Sázavou/Havlíčkův Brod: „Přijďte se k nám posadit.“ Takové jméno nesla vydařená podzimní akce Domova Háj v Ledči nad Sázavou, která se uskutečnila 5. října v rámci Týdne sociálních služeb. Dorazilo na ni celkem sedm družstev hendikepovaných a seniorů z Vysočiny, mezi nimi také klienti z ledečského Centra sociálních služeb Petrklíč při Oblastní charitě Havlíčkův Brod. A právě oni se stali hlavními hvězdami dne, neboť se jim podařilo namalovat nejkrásnější židli. Až vítězné slunečnice potěší oči návštěvníků ledečské kavárny, budou zdobit budovu Krajského úřadu Kraje Vysočina. Více také na www.hb.charita.cz.

Aneta Slavíková)

Ⓜ Vítězný tým seniorů z centra Petrklíč z Ledče nad Sázavou, který namaloval nejhezčí židli. Foto: archiv OCH Havlíčkův Brod.

Dodatečné výsledky sbírky na Charitu

ve farnostech královéhradecké diecéze z neděle 19. 6. 2016

Farnost	Kč	Farnost	Kč
Dolní Čermná	8 000	Bojanov	4 200
Králíky	500	Choltice	200
Libštát	2 000	Josefov	994
Lomnice n. Pop.	3 400	Kladruby n. L.	200
Nová Ves n. Pop.	1 400	Lipoltice	600
Jičín	8 315	Mikulovice	597
Bohdaneč u Zbrasl.	1 525	Přelouč	4 500
Červené Janovice	3 292	Seč	1 372
Hostinné	2 000	Třebosice	448
Nekoř	800	Turkovice u Př.	600
Pertoltice	904	Zdechovice	200
Zbraslavice	1 955	Pěčín	1 300
Běstvina	950	Rokytnice v O. h.	3 190

Celkový výsledek sbírky teď činí **830 419 Kč** (k 31. 10. 2016). Informace: Marcela Hledíková, tel. 495 063 135.

Darované finanční prostředky budou použity na podporu činnosti Diecézní katolické charity Hradec Králové, která zajišťuje metodické vedení Charit v královéhradecké diecézi a také realizuje vlastní projekty pomoci, jako jsou Adopce na dálku a rozvojové projekty v Indii, Dobrovolnické centrum, Půjčovna pomůcek pro nemocné nevléčitelnou Huntingtonovou chorobou a projekty na pomoc cizincům a uprchlíkům.

Děkujeme všem dárcům za příspěvek a podporu charitní činnosti a také všem duchovním správcům za spolupráci a pozornost, kterou sbírce ve svých farnostech věnovali.

Diecézní katolická charita Hradec Králové)

(KALENDÁŘ NA PROSINEC

Hradec Králové

■ **Benefiční koncert Jiřího Stivína, 2. 12. od 17 hod.,** kostel Nanebevzetí Panny Marie. Vstup dobrovolný. Výtěžek je určený pro domácí péči na dovybavení skladu kompenzačních pomůcek. Pořádá Oblastní charita Hradec Králové. Více na www.charitahk.cz.

Ledeč nad Sázavou

■ **Předvánoční prodej výrobků z Petrklíče, 28. 11.–2. 12.,** Centrum sociálních služeb Petrklíč (Barborka 1324). Benefiční výstava a prodej rukodělných výrobků klientů Petrklíče. Pořádá Oblastní charita Havlíčkův Brod. Více na www.hb.charita.cz.

Celý svět pod jednou střechou na hradeckém Setkání národů

Dvacet tři zemí z celého světa představilo svou kulturu, tradice i kuchyni na festivalu Setkání národů, které už počtvrté uspořádalo Integrační centrum pro cizince Diecézní charity Hradec Králové spolu s partnery ve čtvrtek 10. listopadu v hradeckém Adalbertinu.

Nejvíce si publikum získali jihoameričtí indiáni ze skupiny Chayag a také bezprostřední student Michel ze Sýrie. Záštitu nad akcí letos převzal primátor města Hradec Králové MUDr. Zdeněk Fink, který také přivítal žáky a studenty škol na slavnostním zahájení. Pozvání přijali také Ing., Mgr. Jiří Vitvar, vedoucí odboru sociálních věcí z Královéhradeckého kraje, Ing. Anna Maclová, náměstkyně primátora Hradce Králové, RNDr. Jiří Stejskal, ředitel Diecézní charity a další významní hosté.

„Jsme rádi, že jsme mohli zblízka poznat tolik různých národností. O některých jsme ani nevěděli, že u nás žijí. Je to velmi přátelská akce, která obohacuje obě strany,“ to byla nejčastější slova návštěvníků festivalu, kterých dorazila téměř tisícovka.

Dopolední program byl určen žákům a studentům škol, kteří si také ověřili své vědomosti o Sýrii, Arménii nebo Řecku v interaktivní poznávací soutěži přímo s cizinci z těchto zemí. Festival vyvrcholil podvečerním koncertem pro širokou veřejnost, který odstartovalo španělské flamenco v podání souboru La Pasión nebo arabský tanec dětí ze Sýrie. Národní písně o lásce i balady v pestrých krojích předvedly Bety a Chau původem z Vietnamu nebo ukrajinský soubor Radost. V programu vystoupily také zpěvačky Alvina Aghahanyan z Arménie, Oxana Evsina z Ruska nebo Giulia Catania z Itálie. Přízeň publika si získali i amatérští divadelníci Světáci z řad cizinců a Čechů nebo mladý muzikant z Maroka. Koncert zakončila podmanivá hra na etnické hudební nástroje a tanec ekvádorských indiánů ze skupiny Chayag v barevných exotických kostýmech.

Nejvíce si publikum získali jihoameričtí indiáni ze skupiny Chayag. Foto: Pavel Vondřejc

Poprvé se na festivalu představily Brazílie a Kuba. Návštěvníci si mohli prohlédnout národní kostýmy latinskoamerických, afrických a asijských zemí, ukrajinské nebo ruské kroje. Zajímali se také o tradiční výrobky, hudební nástroje nebo umělecké dřevorezby. Nechyběly ani etnické ochutnávky – indiánský pokrm fritada z kukuřice a masa, arménský medovník, bulharské masové kuličky a studená polévka tarator, vietnamské závitky, arabská káva a další exotické pokrmy. Festival doprovodila také výstava originálních výtvarných prací cizinců z Pobytového střediska MV ČR v Kostelci nad Orlicí a žáků hradecké ZUŠ Habrmanova.

„I letošní ročník festivalu potvrzuje, že neformální setkání s cizinci a poznání jejich národních tradic, umění a zvyků přispívá k lepšímu vzájemnému porozumění. Svou kulturu nám představili cizinci z hradeckého kraje, kterým pomáháme s integrací do naší společnosti, žadatelé o mezinárodní

ochranu z Pobytového střediska MV ČR v Kostelci nad Orlicí a zahraniční studenti Filozofické fakulty UHK. Všichni jsou za tuto příležitost moc vděční,“ říká Ing. Jan Kočí, vedoucí Integračního centra pro cizince hradecké Diecézní charity.

Akci uspořádalo Integrační centrum pro cizince Diecézní charity Hradec Králové ve spolupráci s Filozofickou fakultou UHK, SUZ MV ČR – PoS Kostelec nad Orlicí, Studijní a vědeckou knihovnou Hradec Králové, ZUŠ Habrmanova Hradec Králové, KURO Hradec Králové a Regionálním ukrajinským spolkem ve Východních Čechách. Více také na www.cizincihradec.cz, www.hk.caritas.cz a na facebooku.

Festival se konal díky podpoře Evropské unie – Azylového, migračního a integračního fondu, Ministerstva vnitra ČR, Statutárního města Hradec Králové a Královéhradeckého kraje.

Jana Karasová

ČTENÍ PRO ZÁBAVU I POUČENÍ

Světlo jako symbol radosti

Milí ministranti, adventní doba a Vánoce, které nás čekají, nás nutí zamyslet se nad světlem jako takovým a nad slavením.

Určitě rádi slavíte. Narozheniny, svátek, Vánoce a Velikonoce – sváteční dny k životu patří a kdo je neslaví, nemá se na co těšit. Nebo to tak není? Rádi přece dostáváme dárky, rádi víme, že nás má někdo rád. O Vánocích pod stromečkem také čekáme samé dobré věci.

Slavení je ale záležitostí důležitou – na prvním místě slavíme mši svatou, která je díkuvzdáním. O Vánocích si to více uvědomujeme, děkujeme za to, že je Pán Ježíš s námi a že nám ukazuje cestu, kudy máme jít. Proto je v liturgii symbolika světla tolik důležitá.

Ježíš se nazývá světlem – víš, kde o tom mluví? Víš, kolik úryvků v Písmu Svatém mluví o Ježíši jako o světle? Také předpověď Jeho narození mluví o tom, že On bude světlem, které svítí v temnotě. (Iz 9, 2)

Prorok Izajáš předpovídá, že Ježíš bude záchytným bodem, o který se můžeme opřít. Už jsi šel někdy v tmavé uličce? Když se člověk ztratí ve tmě, tak hledá bod, který nějak svítí, aby ho přivedl ke světlu. Tak i pro nás je Pán Ježíš světlem.

Liturgickým symbolem světla je hořící svíce. Její části – vosk a plamen – naznačují hmotnou a duchovní skutečnost. Svíce je symbolem Krista, pravého Boha a pravého člověka. Plamen je znamením Kristovy božské přirozenosti. Vosk, který

se při hoření ničí a stravuje, symbolizuje Kristovo obětované lidství.

Olej hořící lampy je zase obrazem milosti a Ducha svatého. Svíce nebo lampy umístěné na oltáři symbolizují Kristovu přítomnost v mešní oběti a umocňují symboliku oltáře, který je znamením Krista a jeho oběti na kříži. Křestní svíce zapálená od velikonoční svíce zvané Paškál, symbolizuje křestní milost a nový život, který pokřtěný přijal od vzkříšeného Krista. Hořící svíce nám navíc připomínají, že i my jsme světlem a máme žít jako synové světla: Bůh nás povolal ze tmy k podivuhodnému světlu.

Rozžaté lampy se v křesťanských shromážděních užívaly už od počátku, nejprve hlavně z praktických důvodů – bohoslužby se totiž konaly v noci nebo v časných ranních hodinách. První zmínky o symbolickém významu světla nacházíme u sv. Jeronýma (342–420). Jako symbol se světlo začalo používat při čtení evangelia a při uctívání ostatků mučedníků. Teprve na přelomu 11. a 12. století se světlo objevuje na oltáři; do té doby se svícny umísťovaly kolem oltáře a lampy se zavěšovaly nad oltářem anebo před ním. Lampa hořící před svatostánkem s proměňujícími hostiemi, aby přítomné a přicházející upomínala na Boží přítomnost, tzv. věčné světlo, byla v dějinách církve poprvé použita roku 1068 v Cluny.

Pak ale v liturgii známe ještě jiné chvíle, kdy je tam důležité světlo. Říkáme těmto obřadům Lucernarium. z lat. Lucernare – v raném křesťanství modlitby v době večerního soumraku (kdy se církev modlí nešpory), během nichž se rozsvěcovaly svíce, jež byly symbolem světla Kristova. Dodnes se tato liturgická forma zachovala v bohoslužbě světla Velikonoční vigílie na Bílou sobotu, kdy se svítí velikonoční svíce (paškál). Jde o průvod se světlem, to zažijeme také na Hromnice 2. února, kdy se žehnají hromniční svíce.

Před Vánocemi o adventu svíce svítí na adventním věnci, jak jsme si říkali již v listopadovém Adalbertu.

Vždyť i doma, při veliké slávě, stavíme na stůl svícen s hořící svící – je to takový rituál, který chce naznačit, že Ježíš je s námi a slaví s námi.

Až tedy budete o Vánocích ministrovat, všimněte si, kolikrát se v liturgických textech bude objevovat spojení mezi Pánem Ježíšem a světlem, pak se zadívejte na osvětlený vánoční stromek – ten nám má připomenout strom v Ráji s novým ovocem – s novými dary, kde největším darem je Světlo světa – Pán Ježíš. Kéž je darem pro nás pro všechny nejenom o Vánocích, ale po celý příští rok a celý život.

Ostatky sv. Jana Pavla II.

(Zastavit se u ostatků sv. Jana Pavla II. můžete v katedrále Svatého Ducha v Hradci Králové, foto František Hloušek